

DOMOLJUB

Izšla je vsak šetrtek. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druga tuja država 4 K 60 v.) — Štisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2. Naročila, reklamacije in inserati pa: Upravništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petiterzna (četina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljanju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet pošto-branilniškega urada št. v. 824.797.

Štev. 26.

V Ljubljani, dne 27. junija 1907.

Leto XX.

Cesarjeva beseda.

Dne 19. junija je povabil cesar novo izvoljene poslance v svojo palačo. V blesteči dvorani je bil pripravljen prestol, ki je z njega imel vladar izpregovoriti pozdrav možem, ki jih je ljudsko zaupanje poslalo na Dunaj. Med njimi je, — v lepi gorenjski narodni noši, v prvih vrstah stal kot vidni znak ljudskega, kmečkega značaja S. L. S. poslanec Demšar. V sijajnem spremstvu je prišel sivi vladar in je zasedel svoj prestol. Vsako državnozbornsko zasedanje se prične s cesarskim govorom; noben govor pa še ni bil tako prisrčen, tako ljudomil, kakor ta, ki so ga slišali in gromovito odobravalci poslanci iz vladarjevih ust. Bilo je ganljivo, ko je govoril o dolgi dobi svoje vlade, — saj bo prihodnje leto minulo že 60 let. In za kmečke zastopnike je bilo izredno veselo, da se je v začetku svoje vlade spomnil ravno kmečkemu stanu in to silno lepo zvezal s starostnim zavarovanjem, ki ga hoče dovršiti v svoji starosti. Tako-le je djal: „V moji zgodnji mladosti sem imel nalogo končno osvoboditi kmeta od tlake in desetine... Zdjaj pa za gotovo upam, da se po-

sreči ustanoviti zavarovanje za starost in onemoglost in s tem dovršiti za veliko število marljivih državljanov delo ljubezni in socialne pravičnosti.“

Mehke so bile tudi besede, ki jih je govoril ob sklepu; čule so se kakor oporoča dobrega očeta: „Božja previdnost mi je izkazala milost, da sem vodil dva rodova svojih narodov. Videl sem, da mi trud moje vladarske službe moji narodi povračujejo z ljubeznijo in zvestobo, izkazano v vseh slučajih, in s svojim napredkom v blagostanju in omiki. To pospeševati in zvesto gospodariti z dedščino slavne zgodovine naših očetov je naloga, ki sem ji posvetil vse svoje življenje. Imejte ravno ta cilj pred očmi, pa boste našli pot k slogi in k notranjemu miru. Kot največjo dobroto usode bi slavil, ko bi videl, da je ta mir zagotovljen. Spravljivi duh ljubezni do skupne domovine naj vodi vaša dela in blagoslov Vsegamogočnega naj vas pri tem spremlja.“ Mogočni vladar torej v sklepni besedah v zavesti človeške slabosti poudarja misel, da je vsa moč na svetu zastonj, če je ne podpira pomoč Njega, ki je edini vsegamogočen.

V cesarskem prestolnem govoru je tudi ob kratkem povedano, s čim se bo prihodnjih šest let pečal dr-

žavni zbor. Nas zanimajo pred vsem zadeve kmetijskega in drugih delavskih stanov. V svojih člankih bomo posamezne stvari natančno razložili in zraven pojasnjevali delo naših poslancev. Danes navedemo le cesarjeve besede. O kmečkih zadevah je rekel: „Moja vlada priznava visoki pomen kmetijstva za splošni blagor: zato bo skrbela, da stopi pred vas s predlogi v okrepitve ljudstva, ki stalno deluje v ti tako zelo važni panogi ljudskega gospodarstva. Najprej se bo treba pečati z vprašanjem, kako naj se uredi osebni in stvarni kredit, da se, kar je mogoče, zniža obrestno breme kmečkih posestev in zabrani preveliko zadolženje. Živinoreja more, če se pametno goji, mnogo več nesti, nego doslej; zato ima vlada namen vse storiti, da se število živine pomnoži; tudi konjerejo bo država krepkejšo podpirala.“

O obrtnem stanu ima cesarski govor te-le besede: „Zdravi razvoj družabnih razmer zahteva, da se ohrani krepak obrtni srednji stan. Zanj se mora skrbeti s tem, da se po določenem načrtu izpopolnijo obrtni zakoni, da se bolj razširi delo urada za podporo obrti in da se razumno dvigne strokovna sposobnost. Posebno podporo bo našel

vztrajajoči in delavni srednji stan v zboljšanju kreditnih razmer, ko se ustanovi osrednja zadružna blagajna.“

Tudi delavstvu je vladar obljubil pomoči. Zavarovanje za starost se izpelje; ponočno delo žensk se omeji, tudi pri rudnikih. Delavsko zavarovanje se sploh izpopolni in v tem oziru pridejo na vrsto tudi bratovske skladnice. Železnice se bodo podržavljale; tudi premogokope bo izkušala dobiti država v svojo last. To je načrt. Cesar je zanj; če bodo poslanci kos svoji nalogi, se bo izpeljal. Vse je zdaj odvisno od poslancev. Slovenski krščanski poslanci bodo brez dvojbe na svojem mestu; to so pokazali že zdaj.

Še nekaj. Vladar je v svojem govoru udaril po zobeh kričače, ki zahtevajo šolo brez verskega poduka. Rekel je: „Cilj ljudske šole ostane v zmislu državnega šolskega zakona npravno-verska vzgoja; zato potrebuje pred vsem mirnega razvoja.“ To kľofuto iz srca privoščimo tudi našim liberalcem. Obsodilo jih je že ljudstvo; zdaj se je pridružil obsodbi tudi cesar.

Izobrazbi.

Kateri narodi prebivajo v naši monarhiji.

V. Jugoslovani.

Med Jugoslovane štejemo Slovence, Hrvate, Srbe in Bolgare. Slovenci prebivamo po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Primorskem, na Ogrskem in Benečanskem. Razun benečanskih smo vsi Slovenci v avstro-ogrski državi. Vseh avstrijskih Slovencev je okoli en milijon tristo tisoč. Na Ogrskem in Hrvaškem jih je stotisoč, na Beneškem trideset tisoč in nekaj deset-tisočev v Ameriki. Vseh skupaj bi nas bilo en milijon in pol.

V primeri z drugimi narodi smo torej res le pritlikavci. Zato si pa moramo ustvariti drugo moč, ki nas bode varovala.

Najprej moramo biti edini. Če se bomo kljub svojemu malemu številu še cepili, nas morajo sovražniki pomandrat.

Druga vez naše moči je lastna izobrazba. Pregovor pravi: nevednost je najdražja stvar na svetu. Ljudstvo se mora zavedati, da v sedanjih časih ne zadostuje več pest in sila, ampak mora skušati odbiti naval sosedov-sovražnikov tudi z uma svetlim mečem. Čimbolj bode narod posegal po knjigah in časnikih, ter se bistril in učil, tem močnejši bo in bogatejši. Naučiti se pa moramo od sosedov tudi žilavosti in uma v vseh strokah narodnega gospodarstva, da se bomo mogli uspešno meriti z vsakomur.

Tretja važna točka v našem narodnem žiljenju je vera. Zgodovina nas uči, da ljudstva, ki niso bila verna, so propadala in konečno izginila. Verski čut vzdiga in krepi narode. Marsikatero nesrečno začetje naro-

dov bi se ne zgodilo, ako bi v hipnem razburjenju poslušali notranji verski čut.

Za previdnega in umnega človeka, ki misli tudi zanaprei, je premišljevanja vredna tudi misel, kako imajo Slovenci nastopiti v zunanji politiki, kot celoten narod nasproti drugim narodom. Ne bom dalje razmotrival, mislim, da govorim vsem iz srca če rečem: »Slovenec se najlažje razume s Hrvatom.« Že v preteklih dobah smo čutili Slovenci in Hrvatje, da smo ena veja na slovanskem drevesu in zato tudi nastopali povsod skupno, naj torej še zanaprei gremo ramo ob ramo. Zalosti nas le, ko vidimo, kako se dajo Hrvatje preslepljati od najhujših sovražnikov svojih, od Mažarov. Koliko gorja in nesreče so jim že naredili ti ljudje, a še vedno se dobe Hrvatje, ki verjamejo temu sovragu. Kar se torej nas Slovencev tiče, ostanemo pri starem. »Naša bodočnost je le v zvezi s Hrvati.«

O zgodovini Slovencev ne bomo tu govorili. Stvar je spisana v lanskem »Domoljubu« v »Zgodovini slovenskega naroda«, nadaljevati nam je tu z drugim jugoslovanskim rodom s Hrvati in Srbi.

Hrvatje in Srbi so eden narod. Pa zakaj dve imeni? poprašuješ bralec. Takoj izveš. Hrvatje so rimsko-katoliške vere, Srbi so pa pravoslavni. Ločijo jih tudi knjige. Hrvatje pišejo s takimi črkami kot mi Slovenci, Srbi pa s cirilico. Drugače ni razločka, govorita oba eden in isti jezik, imata skoro iste šege in običaje. Oba sta časih tudi zelo vročokrvna. Po mišljenju se pa seveda ločita. Hrvatje so nam Slovencev bližji, Srbi stojijo pod vplivom svoje pravoslavne vere. Ker jih loči le vera, ni čudno, da se radi tega večkrat napadajo in žalibog tupatam sovražijo in celo krvavo preganjajo.

Hrvatje prebivajo po Hrvaškem, Slavoniji, Dalmaciji, v Istri, v Bosni in na Ogrskem. Vseh skupaj je čez tri milijone. Vsi so katoličani rimskega in staroslovenskega obreda. Naselili so se Hrvatje okoli leta 600 po Kr. v sedanjih krajih. Najprvo so si ustanovili državo v Dalmaciji, potem pa v Posavju (med Savo in Dravo). Dalmatinske Hrvate je krstil spletski škof Ivan med leti 640—670. Posavskim Hrvatom pa so oglejski duhovniki oznanjevali vero. Pozneje sta še sv. Ciril in Metod nadaljevala to delo in dokrstila cel narod.

Sovražniki Hrvatov so bili Benečani, divji Obri, predvsem pa nemški Franki, ki so si hoteli podvreči Hrvate. Hrvatski knez Ljudevit se je uprl Nemcem, jih spravil iz dežele, a končno moral bežati. Kmalu potem pa so se Hrvatje popolnoma otrekli Nemcem in ustanovili močno državo, s tem da so se združili z Dalmatinci. Slavnji vladarji iz domačega rodu so krotili sovražne sosedne. L. 1102 so sklenili Hrvatje pogodbo z Ogrri in kronali ogrskega kralja Kolomana tudi za hrvaškega kralja, ker je rod hrvaških kraljev izumrl. Vsaka država je bila samostojna, skupnega sta imeli le vladarja. Dogodki na Hrvaškem so bili sedaj tesneje zvezani z ogrsko zgodovino. Kralji na Ogrskem so vladali tudi na Hrvaškem. Ti so pa kmalu posegali v pravice hrvaške države in medsebojni boji so se začeli. Ko so zasedli po mnogih menjavah na ogrskem prestolu slednjič habsburški vladarji ogrski in hrvaški prestol leta 1526 je zgodovina Hrvatov ozko sklenjena z avstrijsko.

Hrvatje so si znali vedno varovati svojo samostojnost in so večkrat, ko so se ogrski velikaši obotavljali voliti kakega Habsburžana za kralja ogrskega, kar sami si ga izvolili. Koncem leta 1800 se je ošabnost Mažarov ali Ogrov začela kazati tudi na Hrvaškem. Ker so jim avstrijski vladarji pustili, da se je na Ogrskem začela šopiriti mažarščina, so jo hoteli Mažari vpeljati tudi na Hrvaškem in od tedaj je začela stranka hrvaških domoljubov

zahtevati pravice za svoj narod in jezik. Dolgo je telo in srd Hrvatov proti Mažarom je prekipel šele leta 1848, ko so Hrvatje prišli za orožje in pobili mažarske armade in upornike. Slavnji Jelačić je rešil cesarja stiske in premagal vse sovražnike ter potrdil tako še enkrat neodvisnost Hrvaške od Ogrske. Ali nehvaleznost je plačilo sveta. Avstrija bi morala skazati Hrvatom zahvalo, ker so jo ti rešili, kaj se je zgodilo? Ko so se leta 1867 pobotali cesar in Ogri, ki so mu vedno nagajali in škodovali, so se pobotali tako, da je Avstrija izročila Ogrom Hrvaško, in jo oropala tako njenega najdražjega bisera — državne samostalnosti! Kako da počenjajo Ogri s Hrvati nam je pokazal nesrečni ban hrvaški Hedervary. Skozi celo zgodovino naših bratov Hrvatov se vleče kakor krvava nit: mažarska oholost. Upajmo, da se v bodoče kaj izpremeni.

Hrvatski narod je, kar se tiče občne omike, za nami Slovenci. Še nedavno so našeli dve petini analfabetov, to je ljudi, ki ne znajo niti brati niti pisati. Čeravno se demorodni moške trudijo, da bi se izobrazba začela širiti med narod, se jim težnje vendar ne posrečijo popolnoma. Šolstvo je urejeno kot na Mažarskem in torej težko napreduje. Tudi v gospodarskem oziru je narod slab, vsaj v Istri in Dalmaciji.

Družabne razmere doma in na Hrvaškem so tupatam žalostne. Nenravnost je ponekod zelo razvita. Politično nima narod nobene pravice. Hrvatski vol. red je tak, kot ga imajo Ogri. Ves narod ki ga je dvainpol milijona, ima komaj petdesettisoč volivcev, tako da volijo le uradniki in premožni kmetje.

Glavno mesto hrvaškega kraljestva je Zagreb s 65.000 ljudmi. Tu je tudi hrvaško vseučilišče brez medicinske fakultete (za bodoče zdravnike) in drugi znanstveni zavodi. Večja mesta so Osijek, kjer je veliko Nemcev in židov, Karlovec s pravoslavnim škofom in 17.000 ljudmi; v Dalmaciji je največje mesto Splet z 18.000 prebivalci. Zader in Dubrovnik. Glavno mesto istrskih Hrvatov je Pazin.

Med narodom se pleše narodni jugoslovanski ples »kolo«. Narodni pevci se zovejo: guslarji. Trobojnica hrvaška je rdeče-belomodri prapor.

Srbi so se ob istem času kakor Hrvatje priselili v kraje, kjer bivajo še sedaj. Srbi stanujejo na Hrvaškem (po Slavoniji in Sremu), na jugu Dalmacije, v severni in vzhodni Bosni, Hercegovini in na Južnem Ogrskem. Ti so torej v naši monarhiji Avstro-ogrski. Srbov je pa še veliko izven naše države. Glavni narod srbski biva sedaj v srbskem kraljestvu, kjer jih je slabe tri milijone. Svojo državo imajo tudi črnogorski Srbi, ki jih je četr t milijona. Stanujejo pa še v Stari Srbiji in v Makedoniji. Cenijo jih tukaj nad en milijon. Vseh Srbov pod našim vladarjem je dva in četr t milijona. Drugih pa nad štiri milijone. Vseh skupaj je nad šest milijonov ljudi Srbov.

Prve srbske državice so nastale okoli l. 700. Medtem ko so si Hrvatje ustanovili samo dve državi, so se Srbi cepili v začetku v več malih držav. Sredina teh dežel je bila raška župa (sedanji Novi Pazarski okraj). Druge take županije — države so bile, sedanja Crna Gora, Hercegovina itd. Po vzgledu njih bratov-Hrvatov, so tudi Srbi sprejeli po letih 700 krščanstvo in poklicali pozneje v deželo Metodove učence. Ko se je pričel razdor med katoliškimi Rimom in razkolnim Carigradom, so se Srbi, po dolgem omahovanju pridružili slednjič razkolnim kristjanom in tudi do danes ostali v pravoslavni veri.

Po hudih medsebojnih bojih se je postal srbskega prestola slavna rodovina Nemanjičev. Car Dušan je bil najslavnejši srbski vladar in je svojo državo razširil med Bolgare, Grke in druge narode. Ali po njegovi smrti je država začela nazadovati. Slavni car Lazar je hotel zopet povzdigniti, a je padel v boju na Kosovem polju l. 1389., kjer so Turki pokončili srbsko vojsko. Od tega časa pa do leta 1878 (torej 500 let) so Turki gospodovali po Srbiji in odirali ljudstvo do kože. Šele leta 1878 so se Evropejci usmili v krvi zdihujoče srbske raje in osvobodili kos nekdanje srbske dežele in ji dali ime »Srbsko kraljestvo«. Črnogorci so pa imeli pred vsemi Srbi to srečo, da so tudi po razpadu srbskega cesarstva obdržali še zanaprej svojo državno neodvisnost. V visokih črnogorskih hribih so si ustanovili trdno domovino, ki so jo Turki zastonj napadali.

So pa še Srbi pod krutim turškim gospodstvom. Saj citamo dan na dan, kako se v Makedoniji more ljudje drug drugega. Divji Arnavti iz Albanije koljejo Turke, Srbe, Bolgare in Grke. Turki zopet Arnavte, Srbe itd. Srbi se seveda branijo in ne ostanejo dolžni nobene osvete. Tako teče krščanska in mohamedanska kri v tej deželi, ki je bila nekdanj rajEvrope. Ker pa meji ta nesrečna dežela na Srbijo in Bolgarijo, ter stanujejo v njej Srbi in Bolgari, se zopet ti med seboj prepirajo in streljajo za deželo. Obema je všeč, a drugi go drugemu ne privoščijo. Mi pa pravimo in razsodimo ta prepir tako: Srbske kraje naj vzame Srbija, bolgarske pa Bolgarija. Ker je pa prebivalstvo preveč mešano, naj vzemo Srbiji bližje ležeče kraje Srbi, Bolgarom bližje pa ti in konec bo bratomornega boja.

Srbi so torej pravoslavni, kot smo rekli. V Bosni Hercegovini in Stari Srbiji pa žive tudi Srbi ali Hrvatje, ki so mohamedanske vere. Našteli bi jih okoli sedemstotisoč. Ti so si ohranili le svoj materni srbski ali hrvatski jezik, vero so pa sprejeli mohamedansko. Največ jih je pa v Bosni. Pišejo z latinico (z našimi črkami) in s cirilico. V Bosni je še zelo razvito podložništvo kmetovo. Turek je posestnik zemlje, ki mu jo obdelujejo podložni kmetje. Vsako leto pride iztirjat davek v denarjih je desetino pridelka.

Pravoslavni Srbi in Hrvatskem imajo svojo škofijo (cerkveni zbor v Karlovcih). Šolstvo v Bosni je šele v začetkih in bo treba še precej ovir premagati, da bodo te šole zadostovale ljudskim potrebam.

Nasprotje med Hrvati in Srbi se kaže najbolj v Bosni, kjer se hočejo bosanski Srbi pridružiti sosedni Srbiji, Hrvatje pa ne puste, da bi se Bosna odtrgala od hrvatskega kraljestva, kateremu tudi bolj pripada, kot pa Srbiji. Saj so si slovenski in hrvatski polki osvojili to deželo, ki ima tudi samo eno polovico pravoslavne srbskega prebivalstva. Glavno mesto Bosne je Sarajevo, tako veliko mesto kot Ljubljana. Središče Ogrskum Srbom je Novi Sad ob reki Dravi. Dalmatinski Srbi se zbirajo v Dubrovniku (kot naše Celje). Glavno mesto Srbije je, kakor znano Belgrad (nekaj večji od Zagreba), kjer je tudi srbska vlada in kralj. Črnogorcem stoluje Cetinje (kakor naša Ribnica), ki je pa zelo slavno.

Ker sem začetka tega spisa govoril tudi o Bolgarih, in rekel, da spadajo tudi ti k Jugoslovanom, moram omeniti, da od celega bolgarskega naroda, ki ga je slabih pet milijonov, spada komaj nekaj tisočev pod našega vladarja. Ti Bolgari so na Jugovzhodnem Ogrskem. Ves drug bolgarski narod prebiva v kneževini Bolgariji, po Makedonskem in v Traciji (dežela okoli Carigrada). Tudi Bolgari so zdihovali pod turško oblastjo (še čez 500 let) in šele leta 1878 so jim Rusi izvo-

jevali svobodo in skoro popolno neodvisnost od Turčije.

Vrnimo se torej še h kratkemu pregledu o vseh Jugoslovanih našega cesarstva. Slovencev, Hrvatov in Srbov je v monarhiji naši nad sedem milijonov. Ker se po jeziku Slovenci od Hrvatov ali pa Srbov le malo ločijo, imamo torej mi Jugoslovani gotovo veliko pravico in moč, da lahko že radi svoje množine zahtevamo, da nas morajo priznati za eno narodno skupnost in nam dati tako samoupravo, ki gre neodvisnemu hrvaškemu kraljestvu po njegovem državnem pravu, seveda pod žezlom Habsburžanov.

Političen pregled.

Član gosposke zbornice je postal kranjski deželni glavar Oton pl. Detela. Cesar je namreč poklical v gosposko zbornico 44 novih članov; med njimi je zlasti mnogo bivših politikov, ki vsled nove volivne reforme niso mogli priti v poslansko zbornico; a so poprej imeli važne vloge. — Med novimi člani sta dva sinova kranjske dežele, namreč glavar Detela in baron Schwegel. V tej visoki korporaciji je bilo doslej le malo Slovencev-politikov, razen cerkvenih zastopnikov. Kakor je dosedaj naš gospod deželni glavar vedno gledal le na blagor slovenskega ljudstva, bo gotovo tudi dalje. Častitamo posebno volivcem kranjsko-loškega okraja, ki pošilja že toliko let g. pl. Detelo v deželni zbor. Sedaj se je pokazalo, da zna tudi cesar ceniti moža, ki dela neustrašeno za ljudstvo.

JUGOSLOVANSKA POLITIKA.

Že zadnjič smo na kratko poročali v uvodnem članku, kako so se Hrvati in naši liberalci združili. Danes nadaljujemo, da bodo naši volivci natančno poučeni o teh tako važnih stvareh. Hrvatje so se združili v posebnem »liberalno-klerikalnem klubu« ter so sprejeli tudi slovenske liberalce v svojo sredo. Načelnik tega kluba je Ivčević, podnačelnik pa Ploj, ki se je izneveril svojemu zvanju, kajti izvoljen je na temelju »Kmečke zveze«. Hrvatom so liberalci pač obljubili, da ne bodo izvrševali svobodomiselnega programa, Hribar je obsojal pisavo »Naroda« in izjavil, da misli ustanoviti svoj list; govoril je tako, kot bi s sedanjo liberalno stranko ne imel nobenega stika. — Hrvatje so o slovenskih razmerah čisto napačno poučeni; upati je, da spregledajo in popravijo svojo zmoto. — Ploj se ima le svojim tovarišem zahvaliti, da je sploh na Dunaju — in sedaj se druži z liberalci! — Izneveril se je zastavi, ki je nanjo bil izvoljen. — Sedaj se bo pa tudi lahko pojasnilo, kdo je vzrok vsemu boju, ki smo ga imeli s Koroško.

»Slovenski klub« so ustanovili naši poslanci; načeluje mu dr. Šusteršič, podpredsednik pa je dr. Korošec. Klub šteje za sedaj 16 članov ter je stopil v skupno parlamentarno komisijo s katoliško-narodnimi češkimi noslanci, katerih je 17. Pogajanja s Hrvati so se vlekla dolgo časa. Poslanci »S. L. S.« so se poganjali za skupen klub brez slov. liberalcev, osobito brez načelnika liberalne stranke, kajti ne morejo se bratiti s to stranko na Dunaju, da bi jim dali moč za nadaljno pogubno delovanje v domovini. Pomisliti le treba, da radi trme par liberalcev že leta in leta stoji deželni zbor in ne more naprej. Dokler ne puste liberalci volivno preosnovo za de-

želni zbor, toliko časa je vsak stik z njimi nemogoč.

Bog živi naše poslance! Naš boj ni nobena šala in zato bi bilo izdajavsko, doma se biti med seboj, na Dunaju pa skupaj sedeti. Edino pravo so zato ukrenili naši poslanci in ljubezen vsega ljudstva jih spremlja.

PRESTOLNI GOVOR.

18. t. m. dopoldne se je na dvoru zbralo najodličnejše občinstvo. Večino so seveda tvorili člani gosposke in poslanske zbornice. Bil je slovesen trenotek, ko za ministri in nadvojvodi vstopi osiveli vladar v sijajnem spremstvu dvornih dostojanstvenikov, stopi na prestol in se pokrije ter sedeč prečita prestolni govor. Vse je tiho ter vleče na ušesa točke programa, ki ga je načrtala vlada novemu državnemu zboru.

Nenavadno dolg je prestolni govor. To je povsem naravno, ker pričenja se novo šestletno zasedanje, pričinja se — tako upamo — tudi nova, boljša doba parlamentarne avstrijske zgodovine. Pomlajena je poslanska zbornica, izvoljena na podlagi splošne in enake volivne pravice. Temu dejstvu odgovarja tudi vsebina, ki se dotika malone vseh važnih točk državne politike, v prvi vrsti pa socialnih vprašanj, državne uprave in narodne sprave. Iz govora odmeva vladarjeva osebna srčna želja, naj vlada stori vse, kar more pospešiti narodni mir, ki bi omogočil nadaljni kulturni in gospodarski razvoj skupne domovine.

Zastopniki delavskih stanov s posebnim veseljem pozdravljajo sporočilo, da vlada pripravila razne gospodarske načrte. Ta vesela vest bode razveselila najširše sloje prebivalstva vseh narodov brez razlike, zlasti pa kmečki stan, ki se že z največjo težavo bori za obstanek na rodni zemlji.

V prvi vrsti naglašja govor potrebo, da državni zbor izvršuje najvažnejšo pravico, dovoljevati in nadzorovati državni proračun, ki je bil zadnjih devet let le enkrat pravilno rešen.

Potrebna je primerna izprememba poslovnika, ki ga vlada v kratkem predloži. Redno parlamentarno delo je mogoče, ako zbornični poslovnik zagotavlja red in potrebno svobodo govora.

Redno delo pa ovirajo narodnostna nasprotja. Jezikovno vprašanje še vedno ni rešeno. Toda vlada ne sme obupati. Bogati naravni darovi avstrijskih narodov naj se razvijajo v okviru državnih zakonov, narodne moči naj se združijo v blagor skupne države.

Politična ravnopravnost je pogoj narodni spravi, ki omogoči mirno delovanje strank pri skupnih državnih nalogah.

»Moja srčna želja je, da svojim narodom kot dragoceno dedščino zapustim zagotovljen obstanek njih narodnih dobrin ter tako zajamčim skupnosti narodni mir, ki bodi so lastnina vsem prijateljem domovine. To dolžnost nalagam vladi, da v to zastavi vso svojo moč, ter prosim vse, ki ljubijo svoj narod in čislajo blagor države, do sodelujejo za ta vzvišeni smoter«. (Živahni dobro klici.) — Za reformo ustave mora priti tudi reforma uprave. Vlada bode predložila reformo političnih oblastev, ustanovila se bodo okrožna oblastva, ki bodo v ožji dotiki s prebivalstvom ter hitreje reševala svoje upravne naloge. (Živahni dobro klici.)

Obenem je treba dati državi novo gospodarsko in socialno podlago. »V mladosti sem sprejel nalogo, da odpravim tlako in kmetu olajšam bremena. Sedaj pa upam, da z državnim zavarovanjem za starost in onemoglost za širše sloje delavskih stanov ustva-

rim in dokončam delo človečnosti in socialne pravičnosti. Predloženi vam bodo dotični načrti, ki se bodo raztezali tudi na času primerno reformo delavskega zavarovanja in mornarjev, na delavsko varstvo sploh v smislu lanskih sklepov v Brnu, nočno delo žensk pri obratnih podjetjih in rudnikih.» (Pritrjevanje.)

Za industrijo obljubuje prestolni govor nove trgovinske pogodbe, državno podporo za izvoz ter spopolnitev brzojavnega in telefonskega omrežja.

Tudi za obrtnike vlada izdela novo obrtno novelo ter predloži načrt za osrednjo združno blagajno.

Za kmečki stan je potrebno, da se mu izboljša in olajša osebni in realni kredit, da se znižajo obresti dolgov in tako omeji zadolževanje kmečkih posestev. Vlada hoče v višji meri pospeševati živino- in konjerejo.

Država mora dalje skrbeti, da kot podjetnik dobi v roke čimveč rudnikov, osobito premožovnikov in tako zadošča vsaj svojim potrebam.

Vlada mora nadaljevati poddržavljenje zasebnih železnic ter zgradbe lokalni železnic.

Velikega pomena pa je tudi vzgoja mladine. Namen ljudske šole mora ostati navedena vzgoja. (Ta odstavek, ki je očitno naperjen proti gonji barona Hocka in drugih za »Svobodno šolo«, je vzbudil živahne dobro-klice.)

Tudi učiteljske pripravnice se morajo preosnovati primerno časovnim potrebam, da bodo učitelji poučevali mladino tudi v kmetijstvu, trgovini in obrtniški stroki!

Finančna uprava obljublja podporo dež. financam, justična uprava revizijo državljankega zakonika in kazenskega prava.

Notranje ministrstvo pripravlja reformo zdravstva, izseljevanja in blaznic.

Uradnikom obljublja vlada organizacijo osebnega kredita in službene pragmatike.

Posebno važnost polaga vladar tudi na avstro-ogrsko nagodbo, ki se mora rešiti v zmislu pragmatične sankcije.

Torej dela dovolj za šest bodočih let. Naša želja je, da se vse izvrši v blagor ljudstva in države.

VLADARJEV POZIV POSLANCEM.

Svoj prestolni govor je cesar zaključil z naslednjim pozivom:

Spoštovani gospodje obeh zbornic!

Po milosti Previdnosti mi je bilo dano, da vodim že drugi rod svojih narodov. Najlepše plačilo za ves trud v mojem knežjem opravilu je bila navzlic vsem viharjem neomajana ljubezen in zvestoba mojih narodov, njih napredek in sreča. Da to pospešujem in da dedščino slavne zgodovine naših pradedov vestno upravljam, to je naloga, kateri sem posvetil vse svoje življenje. Tudi vi bodete z istim ciljem pred očmi našli pot do sloge in notranjega miru; če bode ta zagotovljen, smatral bom to kot največji dar usode. Pomirjajoči duh ljubezni do skupne domovine naj vodi naše delo, na katero naj vedno rosi blagoslov večnega Gospodarja!

ŠE NEKAJ PODROBNOSTI O PRESTOLNEM GOVORU.

K prestolnemu govoru so prišli poslanci zgodaj. Prve so bile dame, povabljenе, da so navzoče pri prestolnem govoru. Po dvornih predpisih so došle odkrite. Povabljenе so bile plemkinje, žene višjih uradnikov, dame parlamentarcev. Tribune v dvorani so bile polne že ob enajstih. Prišli so nato diplomati. Prvi parlamentarec, ki je prišel v dvorano, je bil član gosposke zbornice Wittek. Poslanci prihajajo. Nastane gnječa. Seveda število po-

slancev obeh zbornic se je pomnožilo. Le s težavo se posreči končno višjemu ceremonijskemu mojstru grofu Choloniewskemu, da loči člane obeh zbornic. Na levi strani dvorane stoje poslanci, na desni člani gosposke zbornice. Na levi prevladujejo črne obleke, na desnici pa uniforme.

Vladar letos ni govoril tako glasno, kakor druga leta. Varoval je svoj glas. Prestolni govor se je zelo odobral. Živahno so pritrjevali poslanci, ko je govoril cesar o starostnem in invaliditetnem zavarovanju in o predlogih glede na delavsko varstvo. Cesarju se je poznalo, da ga je veselilo navdušenje.

DRŽAVNI ZBOR.

Naši poslanci za podporo.

Naši poslanci so že prvi dan vložili več najnujnih predlogov za državno podporo. Dr. Krek je vložil predlog za državno podporo prebivalcem selske in šmartinske fare, ki jim je toča napravila silno škodo. Poslanec Demšar je stavil obširnejši nujni predlog za pogo-relce v Gorenjih Danjah, ki so državne podpore nujno potrebni. Povše predlaga nujni predlog za državno podporo prebivalcem občine Polšnik, osobito vasi Zgornje in Spodnje Jelenje zaradi škode po toči, ki je dne 17. maja razsajala. Istotako za vas Preska pri Šmartnem zaradi požara, ki je pet poslopj uničil, ki so državne podpore zato nujno potrebni.

Državni zbor je bil otvorjen 17. junija. K otvoritvi so prišli domala vsi poslanci; soc. demokracije so se ponašali z rdečimi nageljni, krščanski socialci pa z belimi. Predsedstvo je imel najstarejši član, poslanec Funke. Naši poslanci so vložili takoli štiri nujne predloge za državno podporo nekaterim krajem, ki so trpeli škodo vsled toče ali ognja.

REVOLUCIJA NA PORTUGALSLEM.

London, 22. junija. Iz Lisabone prihaja poročilo, da je Portugalska tik pred splošnim ljudskim uporom proti kralju in ministrskemu predsedniku. Le vojaška sila in najstrožje policijske odredbe preprečujejo še splošni ustanek. Kljub temu se vrše vsak dan krvavi boji med ljudskimi množicami in vo-jaki po deželi in tudi v Lisaboni.

NOVA TROZVEZA.

Berolin, 15. junija. Med Angleško, Francosko in Špansko se je sklenila srednjemorska zveza. Zveza se je naznanila že italijanski vladi in nemškemu podtajniku za zunanje zadeve dr. Mühlenbergu.

FRANCOSKO.

Francoska vlada je tako hitela preganjati duhovne in zapirati cerkve, da je pri tem pozabila skrbeti za to, kar je njena prva stvar, namreč za blagor ljudi, ki plačujejo davke. Zato se sedaj vpirajo viničarji. Vsa južna Francoska je podobna vojaškemu taboru. Ljudje so cele noči pokonci, najbolj navdušene so žene. Voditelja gibanja, Marcellina Alberta, vsi obožujejo in skrivajo, da ga policijski komisarji, nalašč zato poslani iz Pariza, ne dobijo in zaprejo — on pa punta ljudi in potuje iz kraja v kraj. Kakor hitro se prikažejo kod orožniki, bijejo plat zvona in vse vre skupaj. V Argeliersu je središče gibanja, tam opravljajo kolesarji posel vojnih obveščevalcev za upornike in na okrožnih cestah gradijo kmetje barikade, da zadržujejo vojaštvo. (Barikade se delajo na ta način, da ljudje navlečejo na cesto hlode, pohištvo in vse, kar mogoče dobiti, da zapro vojakom ceste.) Ponekod nastavljajo žice, da ustavijo konjeniške eskadrone. Zaupniki kmetov vseh juž. dežel so 17. t. m. proglasili sledeče geslo:

Nič odnehati, ne napadati, ampak braniti se in ne umakniti se od postojank pred sovražnikom! Marcellin Albert je označil ljudem, kakšen bodi boj: Stopite sovražniku nasproti z rokama v žepih. Na noben način ne napadajte. Če nas pa napadejo, potem gorje! Tudi brzojavne žice in železniške tise so ljudje okoli Narbona jeli razdiravati.

Spričo tega upora se je treba vprašati, ali je res samo srd na velike vinske trgovce in ponarejevalce vzrok, da se je punt tako hitro razširil in s toliko srditostjo? Že ko se je gibanje pojavilo, se je naglašalo, da so vzrok temu predvsem gospodarska nasprotja med jugom in severom. Cene vinu so se znižale in jug je na škodi, ker srednja in severna Francoska pridelata več vina, kot južna, ki je od nekdanj od vinogradništva živela.

Da se ne samo kmetje na južnem Francoskem puntajo je vzrok tudi to, ker se žele ločiti od Francoske, ki nikoli ne pazi, kaj bo koristilo tem popolnoma kmečkim okrajem. Da bi dosegli kmetje v tem oziru kaj uspehov, ni verjeti, zato ker niso ne organizirani, ne zadostno pripravljeni, nimajo previčnih voditeljev in so od severa preveč odvisni. Neumno pa je, da listi à la »Radicals«, »Lanterne«, »Aurore«, »Gil Blas« itd. in z nimi tudi ministrski predsednik Clemenceau podtikajo klerikalcem, da netijo uporno gibanje. Pripovedujejo celo, da Vatikan viničarje denarno podpira. Clemenceau v zbornici trdi, da »klerikalci« bujskajo viničarje proti enotni republiki, toda če meniš, da je s tem poslanec pridobil za vernostne naredbe vlade, se je zmotil. Vsi vedo, odkod in zakaj upor in če so vladi dovolili potrebna sredstva, da ga potlači, so to storili iz pametnejših razlogov.

NAJNOVEJŠE IZ FRANCOSKE.

Agde, 21. junija. Včeraj sta po večernem povelju dve stotnji 17. pehotnega polka, ki sta sami zase nastanjeni v neki stari vojašnici, odkorakali proti vojašnici, kjer so bile nastanjene ostale štiri kompanije. Vojski so pregovorili tovariše, da so se jim pridružili. Teh šest kompanij je nato v spremstvu 500 demonstrantov iz množice, odkorakalo proti novi vojašnici ter je prisililo tovariše, ki so že legli k počitku, da so se upornikom pridružili! Večina vojakov je nerada sledila; tisti, ki si drugače niso vedeli pomagati, so zlezli črez zid in ušli. Nato so civilisti s silo odprli vrata skladišča za strelivo in razdelili med vojake patrone. Na vojake, ki niso hoteli slediti upornikom, so slednji streljali. Nato so vojaki z demonstranti vred odkorakali v Bezières, kamor so dospeli ob sedmi uri zjutraj in so se pred mestom na prostem nastanili. Prebivalci beziérski so vojakom in korporalom dali slame in živil. Predsednika municipalne delegacije, ki je vojake pozval, naj se podajo v vojašnico, so ubili.

Pariz, 21. junija. Vojski 17. pehotnega polka, ki so prišli pred Bezières ob sedmi uri zjutraj — vseh je 300 — so poizkušali vdreti v vojašnico 81. polka. To pa se jim ni posrečilo, ker so vojaki tega polka ostali zvesti. Uporniki so nato naprosili glavarja, naj brzojavi ministrskemu predsedniku in ga naprosi pomiloščenja. Če Clemenceau v to privoli, da se bodo vrnili v Agde. Clemenceau je brzojavil, da odklanja vsakršna pogajanja in ne sprejme nobenih pogojev. Ministrski svet je to odobril. Orožniki so se upornikom približali; od obeh strani se je oddalo nekaj strelcov, orožniki so se umaknili. Občinski svet v Bezièresu je odstopil. Nabralo se je na tisoče kmetov.

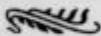
Pariz, 22. junija. Generalu Bailloudu se je posrečilo pomiriti uporne vojake 82.

pešpolka ter jih internirati v vojašnici v Bezièresu. Tudi upor 17. pešpolka je udušen. Vojaki so izročali puške in patrone. Danes jutraj so jih odpeljali v Agde. Neki vlak z vojniki je 400 kmetov ustavilo s tem, da so razdrili tir. Po cestah v Perpignan stoje vojniki, celo po strehah so postavljani vojniki. V Montpellieru je množica poizkušala preprečiti odhod 142. pešpolka. Morala so priti vojaška ojačenja. Danes ponoči je v Montpellieru zopet napravljen mir.

RUSKO.

Na Ruskem se že po stari navadi malo streljajo.

Iz Kijeva, Vilne in Odese poročajo vojnemu ministru, da so zaprli mnogo vojakov, članov revolucionarnih vojaških organizacij. — V Peterburgu so zaprli mnogo železniških uradnikov, ki so se hoteli udeležiti shoda, kjer so nameravali proglasiti splošni štrajk. — Listi nadaljujejo odkritja o zaroti na Finskem, kateri sta načelovala princesa, Nemka Solm-Braunfels in agitator Ziliacus. — Zaprti socialnodemokratski poslanci dume se branijo pred preiskovalnim sodnikom izpovedati, kar se jih vpraša. — V Odesi je neki neznanec vrget bombo, ki je lahko ranila 15 oseb.

Lister.

Zlati križ.

(Dalje.)

»Marija,« prične bolnica čez nekaj časa, »križ moraš ohraniti vedno v svoji lasti, in naj pride kar hoče. V vseh tesnih urah, ki sem jih preživela, je bil križ moja najslajša tolažba, najdražje upanje. Dajal mi je moči in srčnosti v težavah, učil me je potrpežljivosti v najhujših trenutkih boleznih; kajti On, ki je visel na križu — tukaj na križu — On je trpel tisočkrat več. Kaj so naše male bolečine proti njegovemu neizmernemu trpljenju! Večkrat v času hude potrebe me je mučila misel: »Prodaj zlati križ, — denarja boš dobila zanj, veliko denarja! Toda vedno sem se stanovitno ustavljala takim skušnjavam in sem rešila svojo najdražjo dragotino. Stori tudi ti tako, Marija! Kadar pride revščina, in bo skušnjava velika — bodi močna! Ozri se na križ! Če se bodo majala tla pod tvoimi nogami, če pridejo vse nesreče nad tebe, če te bo zapustil zadnji prijatelj in te bo ves svet žalil in obrekoval, če boš ostala čisto sama in zapuščena sredi viharjev življenja, tedaj se oprimi križa in ga drži krčevito in ga ne izpusti iz rok. Raz križ se bo razlil blagoslov na te — o, jaz sem večkrat čutila ta blagoslov! Saj veš, v koliko tolažbo mi je bil križ v težkih dnevih in grozečih nočeh. On, ki mi ga je podaril še v tistih dnevih, ko je cvetela moja sreča, ni slutil, da bo iz tega križa izviral vsa moja tolažba. On sam ga mi je izdelal, da bi bil kras moje sobe, — in vendar, koliko večjega pomena je ta križ za-me! Tolika tolažba, tolika sreča — vse moje upanje v — križu!«

Take in slične besede je mati govorila hčerki Mariji, nikdar nič novega, vedno samo o — križu. Le tega ji ni povedala nikdar kdo ji je podaril to tako dragoceno delo umetnika. Danes pa ji je bolnica sama pričela pripovedovati:

»Ljubila sva se, — Jožef Vran in jaz. Zabljudila sva si zvestobo in se nisva brigala za mnenje sveta; vsem se je zdelo nespamet-

no, da bi tako plemenit gospod vzel ubogo šiviljo za ženo. Jožef je bil umetnik. Toda njemu ni bilo treba delati iz potrebe ampak samo iz veselja, ker je bil obdarjen z bogastvom. Oče moj ga je nekoč imenoval plemenitega lenuha, ki krađe Bogu čas — in Jožef je zaprisegel, da nikdar ne pozabi tega razčlenjenja. Ljubezen njegova ni bila dovolj močna, da bi se vzdržala. Ker so bili seveda tudi njegovi stariši proti najini zvezi, mi je obrnil hrbet in šel. Grenke solze sem tedaj jokala za njim. S časom sem se nekoliko pomirila, in po nekaj letih, ko sta mi že oče in mati umrli, sem podala roko pridnemu možu — tvojemu očetu. Oče tvoj, ljubo dete, je bil mož-poštenjak! Toda že v prvem letu po najini poroki je začel bolehati in ni mogel več skrbeti za ženo in otroka. — Zdaj je že zdavnaj mrtev!«

Bolnica bi bila govorila še več, pa sestra Elizabeta ji je zabranila z mehkim glasom: »Govoril ste že preveč in utegnili bi vam škodovati.«

Čuden smehljaj se je zazibal bolnici okrog ozkih ustnic. Legla je voljno nazaj med blazine in je zaklopila oči. Tiho je sedela Marija ob postelji. Ko je hotela zlati križ zopet obesiti na steno, ji je branila mati s tihim, bolnim glasom: »Nikar, — nikar, — dete, naj imam križ . . . ah, moj zlati križ!« . . .

Globočje in globočje k prsim je zlezla glava Mariji; utrujenost je premagala mlado telo. »Pojdi počivat, dete,« jo je opominjala sestra, »mati že spi.«

Še enkrat se je ozrla Marija na spečo mater in je šla k počitku. Ali vsled neke neumljive tesnobe ni mogla zaspiti. Vse je bilo tiho okrog nje, nobenega glasu, nobenega vzdaha ni bilo slišati.

Marija je vstala in je stopala po prstih v sobo bolnice. Medlo je gorela svetilka. Vseposod svet mir. Sestra je nepremično sedela ob postelji materini. Dolgo je stala devotka na pragu in je z boječim pogledom zrla v somrak, ki je plaval po sobi. Nato se je približala z lahnimi koraki.

»Ali še spi mati?« zašepeče devotka zvesti strežajki bolnice.

»Še, še — pojdi vendar počivat, ljuba moja!« — odvrne sestra s pridruženim glasom . . .

Toda ko se je prvi žarek budečega se jutra prikral skozi malo okence, je pal na mlo, mrtvaško lice materino. Sladek smehljaj ji je plaval krog osinelih ustnic. Revica je zaspala in je brez boja, takorekoč v spanju, prestopila prag srečne večnosti. Odrveneli prsti so oklepali dragoceni zlati križ.

II.

Preteklo je eno leto. Marija je še vedno bila prodajalka »pri volku«, še vedno je stanovala v oni mali sobici, ki jo je imela že tedaj, ko je živela mati. Materino sobico pa je oddala v najem pridni, stari ženi, ki je kmalu ubogi devotki postala dobra prijateljica in takorekoč druga mati. Zaslugek Marijin je ravno zadoščal, da je mogla skromno izhajati. V razkošju ni mogla živeti; denar, ki ga je porabila pri materinem pogrebu, ji je posodil njen šef, in ta dolg je v mesečnih obrokih odtrgoval od njenega zasluga.

Ko je bil že ves dolg plačan, je še preteklo nekaj časa, predno je mogla Marija misliti na to, da bi živela v razkošju in bi metala denar za nepotrebne reči. Še vedno je nosila priprosto črno obleko, ki je bila že zelo oguljena — ali kaj ji je pomagalo? Tedaj ob materini smrti je v prvi veliki bolesti obljubila, da bo nosila žalno obleko do smrti, danes pa je že pričela drugače premišljevati o črni obleki.

Mlada devotka se rada lepotiči, in tudi Mariji se je zdelo, da je njena »črna roba« strašno grda. Tako bi se rada enkrat videla v lepi novi obleki.

Marijini prijateljci Jelici — njej se je seve godilo boljše. Ves zaslužek je smela porabiti samo za lepe obleke in je bila zato vedno najlepše oblečena. Mariji je že toliko pripovedovala o plesih in veseljih, in ona je poslušala tako rada. O da bi se tudi sama mogla udeleževati plesov, veselje! Samo enkrat, vsaj enkrat! Kako bi bilo lepo! Večkrat je že pripovedovala Jelici o svojih željah, — ali, seveda, brez denarja ni mogoče.

Podoba materina je v Marijinih mislih počasi in počasi bledela in druge misli so se vrvale v mlado glavo. Vroče je hrepnela po nepoznani sreči, po razkošju in veselju. Mrmrjala je nad veliko revščino, ki ji je zapirala pot med bogati svet.

Nepopisno jo je jezilo, da so ji njene tovarišice, sama mlada ošabna dekleta, privedale zaničljivo ime »vranček«, zaradi črne obleke.

O, tudi k njej bo prišla enkrat velika sreča, o kateri je sanjala vedno in vedno. Ko je tako-le na večer sedela skupaj s svojo staro prijateljico in ji je pripovedovala o svojem koprnenu in sanjah, ji je ona vedno kimala smehljaje, in je mislila o tem, koliko časa je že preteklo, odkar je tudi ona tako sanjala in koprnela.

Osemnajst let je bila stara Marija. Kdo še ni v tej dobi sanjal in koprnal.

Osemnajst let je bila stara Marija. Kdo še ni v tej dobi sanjal zlatih sanj o bodoči sreči! Kdo se ni še zibal v sladkem upanju, da je morebiti njegova sreča čisto blizu? Treba bi bilo poseči le z roko in bi jo zagrabil.

Tudi Marija je sanjala tako-le: Ako bi prišel bogat snubec trkat na njene skrite, nizke duri, ako bi ga smela ona spremiti v njegovo veliko in lepo palačo — potem bi bile izpolnjene vse njene želje.

Seveda, ona se mora nalepitičiti, da bo ugajala tako bogatemu gospodu — toda, kje naj vzame denar?

Večkrat se ji je vsiljevala misel, da bi prodala dragoceni zlati križ, ki se tako malo poda njeni mali in uborni sobici. Lep denar bi dobila zanj. Potem bi si lahko kupila novo obleko in bi se lepitičila kakor druge tovarišice. Vse bi jo občudovalo in zavidalo.

Začetkoma se je branila takih misli, pa prihajale so vedno pogostejše, ni imela miru. Kaj bi storila s križem? Materi je bil križec najdražji spomin, njej tudi — toda če je človek v potrebi, kaj naj stori? S samo seboj je čutila veliko usmiljenje. Konečno se je pomirila:

»Morebiti pridem kmalu do denarja, in potem kupim nov križ . . . da, potem . . .«

Toda kmalu potem so jo nadlegovale zopet iste misli: prodam . . . ne prodam . . . prodam . . . ne prodam.

Nazadnje se je že pripetilo nekaj, kar jo je privedlo do nesrečnega sklepa.

»Čez par tednov«, se je oglasil šef nekega dne, »bomo slavili petindvajsetletnico, odkar obstoji naša prodajalna. Povabljeni bodo vsi uslužbenci. Najprvo bomo imeli slavnostni obed, potem nekoliko plesa, torej, gospoda moja, pripravite se!«

Ves teden so uslužbenci in uslužbenke v prodajalni in drugod govorili samo o slavnosti. Samo Marija je molčala.

»Vranček, tebi se slabo godi,« so jo dražile tovarišice. »Ali boš pri slavnosti tudi vsa črna kakor vranček? Morebiti pa nas boš presenetila, he?« Kako bluzo boš imela, modro ali rožnato?«

»O da bi mogla vsaj enkrat pokazati tovarišicam, da se znam obleči v najlepšo obleko — kaka slast bi bila zame!« Zlati križ s stene ji je govoril s skrivnostnim glasom: »Nikari!« In oglašal se je skušnjavec: »Prodaj!« . . .

Razgled po domovini.

Ustanovni shod »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico bo v nedeljo, 30. junija ob 3. popoldne v veliki dvorani hotela Union. Vsi somišljeniki S. L. S. pridite gotovo na veljavni shod!

Deželni glavar gospod Oton pl. Detela, novi član gosposke zbornice, je od leta 1877 deželni poslanec kranjski in je nastopil vedno kot kandidat katoliško-narodne stranke, katere načelom je bil vsikdar zvest. Zato so ga tudi volilci kranjsko-škofjeloškega okraja vedno volili z veliko večino, včasih skoro soglasno. Tudi ta vrli volivni okraj, od nekdanje krepke trdnjave katoliško-narodne stranke, odslej tudi »S. L. S.«, je počaščen s tem, da je cesar poklical njegovega poslanca v najvišji postavodajalni zbor. L. 1883. je dobil viteški križ reda Franc Jožefovega, 1893. red železne krone tretje vrste in ob cesarskem jubileju l. 1898. je bil povzdignjen v plemski stan. Deželni glavar je postal po smrti Poklukarjevi. Želimu mu, da bi dolgo vrsto let zastopal Slovence v gosposki zbornici!

Domotožje. Iz Celja poročajo: V ponedeljek 17. t. m. je prignalo domotožje nekega izselnika iz Amerike nazaj v staro domovino. Vesel, da je zopet doma, se je mož na neki postaji napil. To je bila njegova poguba. Na postaji Kresnice-Laze je, oddaljen le še nekaj milj od svoje domačije, padel pod železniški voz, ki mu je odtrgal glavo od telesa. Preveliko veselje, da zopet gleda domovino, je poplačal s smrtjo.

Nesreča v Donavicu. Iz Ljubnega poročajo, da se je v rudniku v Donavicu dogodila razstrelba, pri kateri so bili strašno ranjeni inženir Hermann Koller in predelavec Jožef Ebner ter delavec Jožef Gugel. Na ponesrečenih je zgorela obleka, telesa so od tekočega železa grozno sežgana. Najbolj nevarno ranjen je Jožef Ebner.

Svarilo pred agentom. Po deželi hodi neki agent, kateri nagovarja ljudi na ta način, da prevzame naročila za neko tvrdko z Dunaja ter ponuja slamoreznicne, šivalne stroje ter razne predmete za kolesarje. Zahteva povsod polovico naprej. Kdor naroči pri njem, navadno mora večno čakati na naročeno blago.

Sadna letina na Kranjskem bo letos malone povsod slabo izpadla. To bo že tretje praznovrsto leto, ko na bodo imeli sadjarji od svojih sadovnjakov skoro nikakih dohodkov. Vzrok letošnji slabi obroditvi je neugodno vreme za časa cvetja ter nastop vsakovrstne golazni, ki je že cvetne popke uničila. Koder je sadno drevje dobro obrodilo, naj bi se to priglasilo raznim listom.

Cesar in učiteljstvo. V prestolnem govoru je cesar naglašal, da se mora mladina v ljudskih šolah vzgojevati versko in moralno. Krščanski poslanci so glasno odobravalni te pomembne besede vladarjeve. Žalibog, da se je liberalno učiteljstvo do sedaj kaj malo oziralo na to, saj želje po »svobodni šoli« se nikakor ne vjemajo z versko in moralnim poukom. Naj bi bilo odslej bolje v tem oziru!

Osebnosti. V stalni pokoj bo stopil radi bolezni g. Valentin Bergant, župnik v Mirni Peči; v pokoj je stopil g. Josip Kos, župnik na Selih pri Šumbergu. — imenovan je bil g. Anton Jarc, nam. gimnazijski učitelj v zavodu sv. Stanislava v Šent Vidu pri Ljubljani za mornariškega kaplana II. vrste v Pulju.

Mesto gimnazijskega ravnatelja v Ljubljani. Čujemo, da se namerava po nekakih stranskih potih vriniti na mesto ravnatelja

I. državne gimnazije v Ljubljani profesorja Profta. To nikakor ne gre, ker je profesor Proft nemški nacionalec. Gimnazijski ravnatelj v Ljubljani more biti samo Slovenec, katerega mišljenje je v soglasju z mišljenjem ogromne večine staršev, katerih sinovi pohajajo gimnazijo. Da je prišlo tako daleč, da se poskuša v Ljubljani imenovati Nemeč za gimnazijskega ravnatelja, kriva je tega liberalna stranka, ki je poslala nemškega grofa Barbota v deželni šolski svet, kriva je tega liberalna stranka, ki z obstrukcijo preprečuje, da ne zavlada slovenska večina v deželni zbornici. In sedaj se hudujejo liberalci nad Proftom! Kdo pa je glasoval zanj v deželnem šolskem svetu! Poleg Nemečev sta glasovala za Profta liberalna Slovenca Crnivec in Levec. Zastopnika cerkve kanonika Lesar in Kržič sta proti glasovala. »Narod« naj le svoje može prime za uho. Sicer bodo pa tudi naši državni poslanci storili svojo narodno dolžnost, da ne bo Nemeč na Kranjskem prehitro greben zrastel. In res smo čuli, da je bil načelnik »Slovenskega kluba« dr. Ivan Šusteršič v tej zadevi pri naučnem ministru Marchetu. Upamo, da je dobro opravil.

Pevsko društvo »Ljubljana« je imelo pretekli teden izredni občni zbor, ki je bil vrlo dobro obiskan. Liberalci so se hoteli polastiti društva in njegove zastave in so prignali vse svoje podrepanike. V njihovem imenu je nastopal znani advokat dr. Kokalj. Dobro mu je odgovarjal med velikanskim odobravanjem naših somišljenikov, katerih je bilo okrog 300 navzočih, dr. Pegan. Liberalci so jo poparjeni odkurili in nato se je mirno izvršil občni zbor. Izključena sta bila dva odbornika, ki sta napravila razdor v društvu in izvoljena sta bila naša somišljenika poštar Ravnikar in dr. Pegan. Koncem zborovanja so pevci »Ljubljane«, kojih je bilo navzočih okrog 100, zapeli »Lepa naša domovina«. Liberalci so zopet bogatejši za en poraz.

Umrli je na Studencu pri Ljubljani g. Anton Kocmur, poštni asistent v Šent Petru na Krasu. Ranjki se je udeležil še občinskih volitev pretekli teden in sicer kot najstrastnejši kandidat surove liberalne stranke. Ravno teden dni je kar so ga pokopali k Devici Mariji v Polju. Umrli je nenadne smrti. Pokoj njegovi duši!

V Trziču. Delavska društva se kaj pridno oglašajo k udeležbi ob desetletnici bratskega nam društva sv. Jožefa v Trziču. Udeležbe se slavlja s svojo krasno zastavo tudi naši bratje iz Studenčar na Štajerskem. Ob tej priliki namerava izvrševalni odbor slovenskega krščanske socialnega delavstva prirediti tudi kratko konferenco zastopnikov delavskih društev, na kateri poročata državna poslanca dr. Janez Ev. Krek in Jožef Gostinčar. — Iz Ljubljane odide v Trzič krščansko socialna zveza z zastavo.

Surovosti socialnih demokratov. Objubili smo bralcem »Domoljuba«, da bomo podajali sem in tja poročila, iz katerih bodo mogli spoznati, kako surovo in zlobno postopajo socialni demokrati s svojimi političnimi nasprotniki. Ruski časopis »Novoje Vremja« poroča: V Ekaterinoslavu so se zbrali sorodniki mrtvega delavca na njegovem grobu, da bi tu pod vodstvom dušnega pastirja opravili svoje molitve. Prišlo je več socialnih demokratov, ki so jih motili v pobožnosti. Ker vse posredovanje ni nič izdalo, so morali priti na pomoč kazaki, ki so socialistične surovine pognali s pokopališča. Toda ta mir ni trajal

dolgo. Komaj so bili odšli kazaki, zbrali so se zopet sodrugi ob grobu nekega umorjenega policista, razrušili grob, izdrli križ in mesto njega postavili desko s sramotilnim in grdim napisom. Posledica tega posurovelega na stopa je bila odpad mnogih delavcev od socialne demokracije. Tako je obnašanje socialnih demokratov v Rusiji, kjer morijo in plenijo venomer. Da so naši socialni demokrati podobni ruskim, so pokazali s tem, ko izrekajo simpatije ruskim socialistom in odobravajo njihovo početje. Lepi časi se nam obehtajo, ako se ne otrese ljudstvo o pravem času teh trinogov.

Msgr. Štefan Katol. V petek 14. t. m. popoldne je v Gorici umrl kanonik-školastik prvostolne cerkve. Rojen je bil v Čepovanu dne 26. aprila 1828. Rad je podpiral narodne zavode. Naj počiva v miru!

Turško vero je sprejel po Gorenjskem znani baron Balu. Svoja posestva ima blizu Predoselj in pri Kamniku. V Tunisu v Afriki je mladi baron prestopil k Mohamedancem. Kaj takega se še menda ni čulo na Kranjskem!

Nameni liberalcev in socialnih demokratov so jasni vsakomur, ki zasleduje sedanji politični boj. Na eni strani Krist, na drugi Antikrist, to je geslo sedanjega boja. Na levi strani antikristov zapazimo slovenske liberalce, ki se kar vesele kulturnega boja. Razporoka, svobodna šola, to sta oni točki, ki jim ležita na srcu. Sicer je Hribar to utajil Hrvatom na Dunaju, ki so mu tudi verjeli, ker drugače bi ga ne bili sprejeli v klub. A mi, ki poznamo Hribarja popolnoma, vemo dobro, da je Hrvat prav pošteno »nafarbal«. Saj je Hribar načelnik tiste stranke, ki je sprejela v svoj program oni točki, kakor tudi ločitev cerkve od države. Hribar se je na shodu v Vodmatu ogreval za svobodno šolo. Vsa pisava »Narodova« je pisana v framasonskem duhu. Hribar in Tavčar in drugi voditelji liberalne stranke delajo po navodilu graškega Hosnerja, ki je rekel na shodu protikatoličanov: »Skala sv. Petra bo stala le toliko časa, dokler ne bodo vstali pogumni možje in hrabre žene, ki bodo izvedle ločitev cerkve od države, razporoko in uvedle svobodno šolo. Če se to posreči, je dobljena zmaga nad črno cerkvijo.« Da pa ne bo dobljena ta zmaga, zato naj skrbe naše pogumne žene in naši dobri možje ter naj se otresejo liberalne stranke in pomečejo liberalce iz vseh zastopov. Neodpušljivo bi bilo za vsakega, ki bi v sedanjih resnih časih v politiki držal roke križem in gledal prodiranje yerskih nasprotnikov.

Že rabljene pismene znamke ali marke sprejema s prav veliko hvaležnostjo na korist zamorčkom tudi S. Nikolaja v ljubljanskem uršulinskem samostanu. Sestra Nikolaja je namreč tista zamorka, katero je ranjki kanonik Jeran s seboj pripeljal iz Afrike in ki je bila tukaj preoblečena za nuno. Znamke in vsi darovi za zamorčke se naj oddajo na uršulinski porti.

Romanje v Loreto. Kakor bo že znano tistim, ki so se priglasili za Loreto, se je moralo romanje odložiti, ker ni bilo mogoče dobiti posebnega vlaka radi velikega osebnega prometa. Romanje pa bi se vršilo zadnje nedeljo avgusta, to je 14. nedeljo po binkoštih, oziroma prej to soboto, 24. avgusta, ako so dosedaj priglašeni zadovoljni s tem časom. V tem slučaju naj posamezni naznani željo vodstvu III. reda v Ljubljani.

Pozor. Slovenski socialni demokrati se začno že pripravljati za prihodnje deželno-

zbornice volitve, ki se bodo vršile, ako ne koncem tega leta, pa gotovo v začetku prihodnjega. Ne spimo tudi mi, da nas ne bo našel sovražnik nepripravljene. Na dan s kmečkimi zvezami!

Društvo sv. Marte za posle je imelo v nedeljo, 23. t. m., redni občni zbor. Predsednik poroča, da je finančno ministrstvo dovolilo počenši od leta 1906 popolno davčno prostost za društveno zavetišče. Občni zbor izreče zahvalo državnima poslancema gg. Povšetju in dr. Ign. Žitniku za posredovanje pri ministru. — V hiši je bilo od Novega leta do občnega zbora 464 brezposelnih služkinj. Ker se je predsednik g. stolni vikar Potokar odpovedal predsedništvu, je bil na njegov predlog izvoljen za predsednika g. stolni vikar dr. Jos. Jerše. Občni zbor izreče predsedniku in podpredsedniku zahvalo za njuno delovanje v društvu.

Kam vodi brezverstvo. Naši liberalci in socialni demokratje hvalijo francoske razmere. Na Francoskem so najprvo brezverski poslanci uvedli strasten proticerkveni boj in od tega so pričakovali socialisti in liberalci zlati vek. Res je potihnil ta boj, ker zadržani so redovi, pregnan je verouk iz šol, zaprte so cerkve in tam, kjer so pobožni verniki čistili svojega Boga, prirejajo framasoni veselice in plesje. Toda miru ni na Francoskem. Več kot 600.000 nezadovoljnih viničarjev se je vzdignilo na jugu zoper vlado, ki se ne zmeni za njih zahteve. In sedaj vlada prav tam doli vstaja, prava meščanska vojska. Vojaštvo nastopa zoper vojaštvo, ljudstvo postavlja barikade in se upira vojaštvu. Bilo je ubitih na obeh straneh več oseb. Bog vé, kako se bo to končalo. Take razmere nastanejo ondi, kjer ni strahu božjega, tam, kjer je doma brezverstvo. Gotovo je le to, da ondi ni prave svobode, ni prave prostosti, kjer ni Boga, kjer gospoduje nevera. Kako odgovornost nosi brezversko liberalno časopisje, n. pr. »Slovenski Narod«, ki namenoma širi nevero med ljudstvo! — Zato proč s takimi listi, žalostne posledice branja takih brezverskih listov vidimo ravno te dni v nesrečni Franciji.

Tirjatev, katero je priložila »Katoliška Bukvarna« zadnjemu (trinajstemu) sešitku »Ljudske knjižnice«, je bila za mnoge naročnike neupravičena, ker so nižji uslužbenci, katerim je poverjeno zavijanje, zamenjali naslove in so poslali sešitke s priloženimi tirjativami tudi mnogim naročnikom, ki so naročnino že poravnali in takim, ki imajo pri nas odprte račune. — One p. n. naročnike, katerih tirjatev ne zadene, prosimo, da nam to pomoto oprostite in da se na tirjatev ne ozirajo. One cenjene naročnike pa, kateri še niso poravnali naročnine, prosimo, da to v kratkem storijo, četudi je pri mnogih vsled omenjene pomote tirjatev izostala.

Požrtvovalnost zavarovalne banke »Slavije«. Le-ta zavarovalnica vzdignila je zavarovalnino na Koroškem in Goriškem za 50 odstotkov, ter se zavezala za Koroško z drugimi zavarovalnicami, da so vzdignile vse jednako svoje zahteve. Drugače pa postopa na Kranjskem. Po Dolenjskem hodita dva potovalca banke »Slavije« ter javljata pred cerkvami zbranemu ljudstvu, da je znižala »Slavija« zavarovalnino za 15 odstotkov. Osobito v mokronoškem in novomeškem okraju je to početje na dnevnem redu. Zdej sta na delu v Belikrajini. Neverjetno pa je, da bi ista »Slavija«, katera je na Koroškem in Goriškem zvišala svojo premijo, — jo znižala za Dolenjsko. Stvar diši po prevari! — Zaradi tega opozarjamo naše kmete naj natančno pregledajo ponudbe, katere podpišejo in pa potem police, ako se strinjajo z obljubo, da se dovoli

15 odstotkov popusta. Ako ne najdeš v polici zamčeno, da je 15 odstotkov popustka dovoljeno, se ne strinja police z obljubo in vrži vse zavarovalnici nazaj. Krivi preroki so na delu, torej pozor!

Iz ljubljanske okolice.

Šmartno. Znano je, kako silno mnogo volivcev je bilo izpuščenih v volivnem imeniku pri zadnjih državnozborskih volitvah. Zanimivo pa je pri vsem tem še to, kako so se dostavljale glasovnice in Tegitimacije onim, ki so bili vpisani. Glasovnice je nosil menda neki sluga Blažič. Pa ne vemo, ali so bile glasovnice pretežke ali je bil pretežek mož, ki jih je nosil. Vemo le to, da je precej glasovnic obležalo za Kramarjevim kozolcem in pa za Zabetrovim podom. Nekaj jih je našel Kačarjev fant. Pri Zabetru se menda pišejo za Dolničarja. Dolničarje poznamo. Radovedni smo samo, ali so bili Dolničarji, Blažič in glasovnice kaj v »žlahti«?

Selo. Preščenmajster Predovič pri nas samooblastno postopa. Pota do njegovih hiš so preozka. Zato jih hočejo samooblastno razširiti. Hotel je čez neko dvorišče napeljati pot. Župan se je postavil za stranko, katero je Predovič hotel »upiliti«, nastala je tožba in Predovič je pogorel. Zato je Predovič župana pri zadnji seji silno zdelaval.

Moste. Župan Marenčič je menda cdstopil. Če je res, kdo bo sedaj županil? Ali morda Zakotnik, ki je enkrat socialdemokrat enkrat liberalc, ali pa morebiti Matija, ki ima modrost v mazincu za nohtom. — V nedeljo smo imeli dva požara. Popoldne je pogorel koziolec. Zvečer pa so delali okrog 10. ure »ofreht« nekje in tudi metali kvišku one bengalične žveplenke. Taka žveplenka je padla na streho, vnelo se je in pogorele so tri številke, četrtje pa polovico. Posestniki so bili malo zavarovani. Ogenj omejiti so najprej prihiteli vojaki, katerim vsa čast. Potem pa je bila na mestu domača požarna bramba, požarna bramba iz Ljubljane, Štepanje vasi, Bizovika in Vevč. Proč bengalične žveplenke!

Gorenjske novice.

Iz kranjskega okraja.

g Iz Šenčurja. Pri zadnji odborniški seji naše hranilnice in posojilnice se je soglasno sklenilo, da se zniža obrestna mera pri posojilih na 5%. Tudi se je poskrbelo za to, da bodemo dajali posojila na amortizacijo, to se pravi, da se obenem plačuje kapital in obresti nazaj. Torej kdor plača obresti od posojila, plača s tem že tudi nekaj dolga. Prevzemali bodemo tudi tuje dolgove. Izvrši se to na jako priprost način. Kdor ima kje druge kak dolg, bodisi pri kaki tuji posojilnici ali pri zasebniku, naj pride k nam, in mi mu potem sami poravnamo dotični dolg ter ga pri nas vknjižimo. Dotični nima pri tem nobenih sitnosti. V nekaj letih si vsak na ta način mimogrede pri plačevanju obresti že precej zr'za dolg in pri tem še plačuje tako nizke obresti. Poslušite se torej teh novih polajšav in oprimit se domače posojilnice, kar bođe gotovo v vašo veliko korist! — Na sv. Petra in Pavla in pa v nedeljo po prazniku sv. Petra in Pavla, to je 29. in 30. t. m. popoldne ob polu štiri uri priredi naše izobraževalno društvo igro in veselico s sledečim vsprejedom: 1. »Oj z Bogom, ti planinski svet«, J. Aljaž, poje mešan zbor. 2. »Šesti venček narodnih pesmi«, Fr. Ferjančič, poje moški zbor. 3. Deklamacija

»Turki na Slevici«, Josip Stritar. 4. »Kmet fotograf«, igra v enem dejanju. 5. »Krcma pri zvitem rogu«, veseloigra v enem dejanju. Vstopnina: I. sedeži 60 vin., II. 50 vin., stojišča 30 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Janče. Odkar obstoji fara, ni še bilo kaj takega in težko bo kdo izmed nas kaj takega dočkal. Tako se sliši iz ust vsakega, kdorkoli se je udeleževal svetega misijona, ki se je obhajal v tukajšnji župniji od 9. do 16. junija t. l. Res, to so bili prijetni dnevi, dnevi zveličanja! Cerkev je bila vsak dan napolnjena z domačimi in sosednjimi farani. Sv. misijon sta vodila gg. jezuita iz Ljubljane: p. Kunstej in p. Pristov. Njuni jedrnat govori segali so nam globoko v srce in sklenili smo vsi trdno stati pod banderom sv. križa. Posebno veličasten je bil sklep sv. misijona s procesijo z Najsvetejšim, katero je vodil prečastiti gospod Matevž Rihar, dekan v Šmartnem. Procesije udeležilo se je čez dva tisoč domačih in sosednih faranov. Hvala vsem, ki so pripomogli, da se je pobožnost svetega misijona tako lepo vršila in tako veličastno končala! — V nedeljo, dne 23. t. m. bil je zopet vesel dan za našo faro. Izvršilo se je prvokrat slovesno sprejemanje v Marijino družbo, katera je kanonično ustanovljena že nad poldrugo leto. Slovesnost vodil je g. p. Kunstej iz Ljubljane. Razun petih, bila so sprejeta v Marijino družbo vsa tukajšnja dekleta. Slovesnosti udeležila se je tudi sosedna Marijina družba iz Prežganja z družbeno zastavo, za kar se jej izreka družbena zahvala!

Iz ribniške doline.

d Prvi shod »mladih«. Dne 16. junija t. l. so imeli v Ribnici svoj prvi javni shod takoimenovani »mladi«. To so ljudje, ki so sicer liberalni sedaj kakor prej, ki pa vidiijo, da se s »farško gonjo«, ki jo je doslej uprizarjal »Sl. Narod« in njegovi privrženci, ne pride nikamor naprej, ampak, da je to pravi strihnin — strup za liberalstvo, na katerem bo prav gotovo poginilo. Mesto tega strihnina pa hočejo »mladi« piti mleko in limonado, da morejo potem naprej životartiti kot vedno mladi in čvrsti liberalci. To mleko je njihov izključno »gospodarski program«. — Za stranko »mladih« sta govorila dr. Ravnihar iz Ljubljane in Ivo Rus iz Loškega potoka. Nasprotoval je v imenu S. L. S. kaplan Skubic, v imenu starih liberalcev pa graščak Rudež. Predsedoval je dr. Schiffrer. Za politiko, kakor za kmeta je shod brez pomena.

d Z žalostjo je zrl dne 16. junija t. l. stari očka liberalizem na Ribnico, kjer so prvič zborovali njegovi nehvaležni otroci — »mladi« liberalci. Njegovi sinovi so, pa mu niti »kota« niso spoznali, dasi v njihovih žilah teče kri starega očeta. Dr. Schiffrer bi se rad poročil z novo stranko, pa brez dovoljenja, da, zoper izrečno voljo svojega očeta. G. doktor, taki zakoni navadno niso blagoslovljeni. — Dne 16. t. m. je bila »ohcet« v Ribnici v Arkotovem salonu. Takoj prvi dan g. Schiffrer ni bil zadovoljen s svojo nevesto; pravi, da je presloka in presuha. Poročil ju je dr. Ravnihar iz Ljubljane, ki je imel tudi poročni govor, (— to je oni Ravnihar, ki je baje napravil starim liberalcem načrt za razporoko); godla sta pri poroki stari liberalc g. Rudež in »klerikalec« g. Skubic. Glasovi so bili disharmonični, niso se vjemali, tako, da je kar ušesa trgalo. »Šlep« nevestin je ho-

tel nositi »Poljančev študent«, pa so ga odvrgli. Učitelj Zupančič iz Dolenje vasi pa je hotel novi nevesti snažiti čevlje, toda dala mu je brco in popihal jo je domov k »staremu«. Vse kaže, da dr. Schiffrer ne bo našel sreče in veselja v novem zakonu, brčkone bo nova nevesta — stranka — kmalu umrla, najbrže jo bo sušica spravila pod zemljo, saj je že sedaj tako suha, sama kost brez mesa, — in potem bo dr. Schiffrer zopet političen vdovec. Ni čudno torej, da je bil g. ženin na dan poroke tako melanholično otožen. Pa tudi njegov »fant« g. Spende ni mogel pokazati nobenega »ohcetnega« veselja. Nič drugega ni bilo na njem »ohcetnega«, kakor samo »pušelje«. Kaj neki bo prišlo iz tega? Gotovo nič srečnega!

d **G. Ivo Rus** iz Loškega potoka edini je bil boljše volje; skakal je kakor kaka maškara. Mislil si je: Naj gre dr. Schiffrer s svojo nevesto kamor hoče; jaz pa, če tudi sem se sedaj s svojim očetom liberalizmom nekoliko skregal, njegov sin pa vendarle še ostanem; pa se bom vrnil k njemu, ga prosil oproščanja in gotovo me bo še objel! Nekateri pa so bili takega mnenja, naj bi Rus nikar ne hodil več k svojemu očetu; sicer bo moral še žalosten gledati njegov pogreb in stroške za njim plačevati. G. Rus, desetkrat preje premislite!

d **G. Skubic** je novoporočence vprašal, če bodo v tej družini kaj molili, kako se bodo obnašali proti naši veri, če je nova nevesta sploh krščanska; to je bilo nekako ženitovanjsko izpraševanje. Starejšine so vpili, da bo vero kar pri miru pustila, da se ne bo brigala za njo; trdili so, da vera ni za življenje, ampak le za nazadnje, ko človeka zapušča svet in človek njega, — ko se (po liberalnem receptu) človek že »steguje«. S to izjavo niso bili nič kaj zadovoljni ne svatje, ne godci, zato so se brez navdušenja za novoporočence razšli, in so pustili dr. Schiffrerja samega, da je s suho svojo nevesto nezadovoljen in čmeren odšel na — ženitovanjsko popotovanje. In tako je bilo konec tega slavlja, te civilne poroke. —

d **Kaj pa kmetje pravijo k temu shodu?** Nekateri se norčujejo iz nove »mlade« stranke, češ: »Naj bo stara al' pa mlada — Plesat bi šla z nami rada. — Pa kaj bo? — Ker ni zato!« — Drugi domnevajo, da bi se kmetu preklicano slabo godilo, ako se bo učil gospodarstva od ljudi, ki spijo do devetih zjutraj, dočim kmet dotlej že nakosi par voz sena. — Zopet drugi trdijo, da bo stranka na slabih nogah, ako jo bodo hoteli po koncu držati taki, kakor je »Poljančev Viki« — večni študent, ki je tudi nekaj nergal na shodu. Splošno pravijo, da tak, ki še ne je svojega kruha, ampak živi še od matere, naj v politiki molči. — Taki in enaki glasovi kažejo, da se prav noben kmet ni zavzel za novo stranko. — »Mladi« pa pravijo, da so z uspehom zadovoljni. No, zadovoljnost z malim je tudi lepa čednost.

Iz velikolaškega okraja

d **V naših krajih so zemljišča nad mero draga**, zato je pa mnogo nepremišljenih prodaj in nepremišljenih kupčij. To nepremišljenost negujejo pa, drugače jim ne moremo reči, brezvestni prekupovalci zemljišč. Poštenemu človeku se mora studiti njihovo počenjanje. Na kraj dražbe pripeljejo žganje, vino, smodke in ne vem kaj še vse. To dele, ponujajo in silijo kupcem, da jih omamijo in nadražijo, da potem brezmiselno drug drugemu draže in tako polnijo s tisočaki nikdar site žepke prekupcev. Zgodilo se je že, da je ležal mož ves omamljen od alkohola na zemlji in je še vedno kričal: »Jaz še en finfar več!« No, če je taka razprodaja poštena, potem pa res

ne vemo več, kaj je pošteno. Zadnji čas je že, da bi oblasti nekoliko pogledale za takimi ptiči. Koliko brezmiselnih kupčij se je že skleririlo! Zadnji čas imamo pa še zapisati žalosten slučaj, da je pri taki dražbi neki mož pil toliko žganja, da je na mestu mrtev obležal. Drugi jo je pa za enkrat komaj odnesel. Seveda zastojn pijača menda ne bo najboljša, dobe se pa sicer tudi trezni ljudje, ki pijejo tudi »šmir«, da je le zastoj. To smo omenili, da pokažemo grdo, brezvestno početje prodajalcev in opomnimo ljudi, da naj se pri takih dražbah popolno zdrže opojnih pijač, ki so tudi nalašč za dražbe prirejene in nikar ne verjemite, da vam bo kdo zastojn ponujal kaj prida pijačo, ko je v današnjih časih niti za drag denar ni lahko dobiti!

d **Stupena muha** je pičila petletno Marijo Modec v Dvorski vasi, na kar je dekletce 20 t. m. umrlo.

Iz Zagorja.

V **Kotredežu** so končali v soboto, dne 15. junija volitve. Sicer so voz krčevito tiščali nazaj, doma župan sam in drugi pri glavarstvu. Trosili so celo laži o našem gosposdu poslancu, pa iti je moralo do konca. Da se ne zgodijo zopet kakšne nerodnosti, je prišel sam komisar iz Litije. Nasprotniki so čutili, da jim je odklenkalo, in niso prišli blizu. Tako sta bila dva namestnika, iz 1. razreda, katerih izvolitev so liberalci pri prvi volitvi preprečili, izvoljena soglasno z 12 glasovi. — Pintar se hoče menda pritožiti, ali pazi naj se, da ne bo trpel zato preveč njegov žep, ker občina gotovo ne bo hotela trpeti škode zaradi nerodnosti in trme drugih.

5 mrtičev je ležalo naenkrat v nedeljo 16. junija. Štirje v najlepših letih in en otrok. Smrt letos pri nas res hudo gospodari.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d **Občni zbor** kmetijskega društva in posojilnice v Dobrepoljah se je vršil 9. t. m. Predsedoval in poročal je drž. in dež. poslanec g. F. Jaklič. Kmetijsko društvo ima prometa 200.966 K, čistega dobička je 872 K, rezervni zaklad znaša 5880 K. Posojilnica je imela prometa 1.157.919 K, torej je gotovo ena prvih rajfajzovnk na Kranjskem, čistega dobička je bilo 1709 K, rezervni fond znaša 16.107 K. Potem je predaval obširno o združništvu g. nadučitelj Primožič.

d **Novice z Bučenskega hriba.** Dne 16. t. m. smo imeli v šolski rodiljski sestank, na katerem je predavala zelo lepo gospica učiteljica M. Vider iz Boštanja. Prav lepa hvala! Želimo, da bi jo imeli še kdaj v naši sredi s kakim podobnim predavanjem. — Hranilnica in posojilnica na Bučki prav izvrstno posluje. V 5 mesecih je imela nad 100.000 K — sto tisoč kron prometa. Preštemal je pre-rokoval, da bode že v kali zmrznila in sedaj tako cvete! E, Preštemale in župane, le počasi in previdno, ne govorita nam zavidno! Lahko se zgodi, da kateri obsedi! Zadnji semenj je bilo prav mnogo vsega na prodaj, le kupcev nekoliko premalo. Pred šolo je dal napraviti gosp. predsednik ograjo, ki je pa taka, da so se ji sejmarji smejali in vpraševali, kdo je šolski predsednik, ki se tako razume — kaj je pripravno in dostojno k šoli. Pa drugič še kaj.

d **Št. Rupert.** Za Hribarja vneti poslali so v Narod« telegram: »Živio prvemu Slovanu in beli Ljubljani. — Št. Rupertčani.« Radovedni smo, kdo so tisti Št. Rupertčani bili? Najbrže tistih par, ki so naročeni na »Narod« in so tisti večer klicali: »To me danes Hribar greje.« Ali vas danes tudi greje vaš veliki Slovan, ki je zatajil vas in ves vaš

in svoj program? Primate se za lase za svojo budalost! Svet sedaj preiskuje vneti častilci in so jih Hribarju poslali njegovi vneti častilci in se smeje ljudem, katere je Hribar pustil sedaj na cedilu! — Agent Pirnat, prodajalne Skaberne, je pretekli teden prav hvalil Hribarja v gostilni Frelih. Kdo je imel zraven glavno besedo in dolg jezik? Tisti, ki beró »Narodovo« cunjio in jih Hribar »greje«.

Notranjske novice.

Iдриjske novice.

n **Nova zastava.** Katol. delavska družba v Idriji si je omislila krasno zastavo, katero so izvršile č. gdč. šolske sestre v Trstu. Zastava je iz belorumene svile ter krasno vezena v zlatu. Na eni strani ima podobo presv. Srca Jezusovega, na drugi pa družbinega patrona sv. Jožefa. Blagoslovljenje zastave bo v nedeljo, 14. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v farni cerkvi sv. Barbare. Popoldne ob 4. uri pa bo pri g. Didiču vrtna veselica z godbo in petjem. — Pričakujemo, da se te slavnosti vdeleže tudi naši prijatelji in somišljeniki iz okolice v obilnem številu ter s tem pokažejo, da so z nami enega srca in enih misli! Natančen spored bo naznanjen v prihodnji številki.

n **Čudni časi.** V srednjem veku so se vitezi postavljali na čelo slovenskim kmetom ter jih vodili v boj proti nevernim Turkom. Duhovščina pa je bodrila in blagoslovljala bojevnike za vero očetovo in čast domovine. Dandanes je drugače na svetu! Sedaj pa vitezi vodijo kmete, kjer imajo še kaj moči in veljave, ker ni več turške nevarnosti, pa proti duhovnikom v boj. Tako je pretekli teden bil tožen radi prestopka v volivnih zadevah župni upravitelj pri sv. Mariji Magdaleni, č. g. Lovro Lah, od mladega plemenitaša v naših gorah in star kmet je bil za pričo proti svojemu dunšemu pastirju, ki mu je storil dosti dobrega. Žalostno!

n **Vprašanje.** Ali je dovoljeno šolarjem — ne nositi — ampak prodajati — socialistični list »Naprej«? Ako so se svoje dni po drugih krajih preganjali otroci, ki so raznašali nedolžnega in patriotičnega »Domoljuba«, zakaj se jim sedaj ne zabranjuje prenašati strupeno in nevarno zmašilo Kristanovo? Kaj ne da, Kristan in pa duhovščina, to je pač velika razlika!

n **Tožba.** Ovađena sta sodnji č. g. kaplan Ivan Štrubelj in g. nadučitelj Ivan Baice v Spodnji Idriji. Prvi, ker je nekaterim volivcem vsled njihove izrečne žalje in prošnje volivne glasovnice izpolnil in drugi pa, ker je kot občinski tajnik dal nekaj praznih glasovnic č. g. kaplanu. Kje pa bodo kmetje glasovnice dobili, ako ne v občinski pisarni? In ako jih vzame mesto njih druga oseba, je pač vseeno! Vprašamo pa, kje in kdaj v Idriji je dobil vsemogočni Kristan glasovnico, katero je dal že popisano volivcu Urbanu Štrempfeljnu v volivni dvorani, čeprav dobro vemo, da je Štrempfel preje raztrgal svojo? Kaj ne, Tonček, ti počenjaš lahko karkoli hočeš, saj te nihče ne toži! — Kdo je pa denunciral omenjena gospoda iz Spodnje Idrije, bomo že omenili, kedar pride prilika za to; tudi to nam je znano!

n **Julčeta afera.** V torek, 11. junija je imel tožbo naš državni poslanec g. Josip Gostinčar proti obč. tajniku Juliju Novaku radi tistih besedi, s katerimi ga je poslednji razžalil na volivnem shodu v nedeljo, 28. aprila

v Didičevi gostilni. Našega poslanca je zastopal advokat doktor Leskovar iz Ljubljane, Julija Novaka pa notar Al. Pegan v Idriji. Gostinčarjeve priče so pod prisego izjavile, da je Julče tiste razžaljive besede res govoril, a nasprotno so hotele to vtajiti ali vsaj pomanjšati vtis tistih razžaljalnih besedi na zbrane volivce. Pri triurni razpravi je notar Pegan naznanil, da bo v treh tednih podal dokaz resnice. To bi se bilo že kedaj lahko zgodilo, ko bi bilo mogoče, vsaj je od Julčevotovega obrekovanja (28. aprila) pa do tožbenega dne (11. junija) preteklo dobrih 6 tednov in do danes se ni moglo dokazati in se tudi ne bo!

n Oproščena. Popoldne ob 2. uri ravno tistega dne sta imela razpravo pri sodnji drž. poslanec J. Gostinčar in Ivan Kavčič, podpredsednik katol. polit. društva v Idriji, radi javnega shoda v Spodnji Idriji dne 28. aprila, ker ta shod ni bil naznanjen politični oblasti. Oba toženca sta bila spoznana nekrivima in sta bila oproščena od vsake kazni. Veliko radovednežev je prišlo k tej razpravi v sodno sobo poslušat, med temi precej profesorjev iz realke. Le še realčanov je manjkalo, pa bi se bil lahko pričel pouk v vseh predmetih!

n Lep zgled. V soboto, 15. junija je blagoslovil preč. g. dekan M. Arko lepi kip rožnirske Matere Božje, katero si je omislil pekarski mojster g. Franc Lojk za kapelico vrhu štacunskih vrat v svoji hiši. Mož je dal lep zgled svojim someščanom!

n Romarji. V nedeljo, 16. junija je prišlo peš in se tudi pripeljalo jako veliko romarjev v Idrijo počastiti sv. Antona Padovanskega v cerkev na hribu. Č. g. kaplan Mih. Zevnik je imel sv. opravilo, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva. Pač so lahko rekli socialni demokratje, da iz njih moke ne bo še kmalu kruha, ko so videli to množico iti iz cerkve od službe božje.

n Rodbinski večer. V ponedeljek, 17. junija, bil v telovadnici tukajšnje ljudske šole rodbinski večer. Predaval je g. učitelj Avg. Šabec izvrstno o domači vzgoji otrok. Odgovarjal mu je ter njegove z zgledi podprte dokaze v nič deval naš izborni versko-nravnih vzgojenec Tonče Kristan, ki navadno svoj nos vtika v vse stvari, katerih prav nič ne razume. Človek, ki je padel čez peto šolo in se ni več pobral od tega padca, da bi imel vsa različna znanstva v svoji glavi, to si domišljavati, je pač več kakor neumno! In naš lepi Tonček o sebi misli, da vse to zna! Povem pa šolskemu vodstvu, da odslej ne bomo hodili več poslušat Kristanovih diskusij, kaere naj obrzži le za svoje privrženice ob sobotnih večerih. Šola naj bo vzgojevališče za otroke in rodbinski večeri za poduk starišem, kako naj učiteljstvu doma pomagajo pri vzgoji otrok! Socialistični demagog pa naj išče drugod prostora za izbruhe svojih bujnih fantazij, ne pa v prostorih, posvečenih javnemu poduku otrok in razsodnega ljudstva. Gosp. učitelju Avg. Šabcu pa iskrena zahvala za izborni govor!

n Agitacija. V vsaki vasi v našem volivnem okraju bo napravil Antekristan iz Idrije socialno-demokratsko društvo, da bi dobil čimveč privrženec svoj stranki. Prvi njegov namen je, da bi ljudstvo s svojimi govori odvrčal od vere. Pomagal ne bo nič, ker ne more, pač pa sebi postiljal posteljo, kakor si jo je že v Idriji, da bo na mehkem ležal. Prvi tak shod bo imel na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, v Logatcu. Kmetje pozor! Socialni demokrati hočejo malega kmeta proletarizirati, kar se pravi popolnoma uničiti; to imajo v svojem programu in to si zapomnite! Ne verjemite Kristanovemu farbanju in ne pristopajte k društvom, ka-

tere bo on ustanovljal. Fant ima slabo farbo; nevihta in dež jo bosta oprala, ker ni na olju krščanske resnice in ljubezni napravljena, ampak le na vodi socialistične domišljije. Prišli boste ob vero nevede kedaj in potem, ali vam bo kaj pomagano s tem? Menimo, da bo le Kristan imel dobiček od vas, vi pa nobenega od njegovih farb!

n Norčevanje. »Slov. Narod« se norčuje iz našega državnega poslanca Jos. Gostinčarja, češ, da se je peljal z vlakom na Dunaj le v tretjem, med tem ko so se drugi poslanci vozili v prvem razredu. Ima že prav naš poslanec, ako je ponižen. Vsaj se tudi njegovi volivci vozijo večinoma le v tretjem razredu, pa pridejo ravno takrat na svoje mesto, kakor drugi, ki se vozijo v prvem razredu tistega vlaka. Sploh pa je gosp. Josip Gostinčar tudi ne razpolaga s tisočaki, kakor na primer ljubljanski poslanec Hribar, pa je vendar prišel za državnega poslanca na Dunaj.

Izlet. V četrtek, 20. junija so napravile učenje c. kr. strokovne šole za čipkarstvo pod vodstvom svojih gg. učiteljev izlet v Šebalk. V pokritje stroškov je darovalo ministrstvo zdatno podporo. Izletnice so imele lepo vreme.

Vipavske novice.

n Pobegnil je učitelj na Colu, g. Jožef Dolgan. Vzela ga je noč od 2.—3. junija. Popustil je šolske otroke in menda tudi nekaj dolga in odšel v kraje, kjer še ni nič dolžan. Naj bi mu sledili na enak način še nekateri drugi vipavski učitelji, ne bomo se jokali za njimi, samo za črnobelim Skalo bi potočili mickeno solzico. V šoli na Colu podučuje sedaj v vseh predmetih tamošnji g. župnik.

n Na Vrabčah se je začelo — kakor z veseljem čujemo — tamošnje izobraževalno društvo živahno gibati. Tudi veselico z igro pripravljajo. Prav je tako, saj človek je vsvarjen za delo, lenoba potere telo in duha. Zato pa na delo! Resnobsni so dnovi, a trud vaš naj Bog blagoslovi!

n V Štorljah, tam v Štrekljevi deželi, se nekaj pritožujejo, da volivna komisija ni pravilno delala in da je čez 50 volivcev oddalo glas za dr. Laharnarja, iz volivne posede pa da je prišlo komaj 35 Laharnarjevih listkov. Mi ne dolžimo nikogar, samo to pravimo, če se vam je res zgodila krivica, prav vam je, zakaj pa niste imenovali zaupnikov! Postava vam daje orožje v roke, da se branite, vi pa to orožje zavržete, če so vas torej goljufali, še pre malo so vas. Zapomnite si torej to za prihodnjic. Vigilantibus jura — pravi latinski pregovor. Po slovensko bi se to reklo: »Kdor spi, naj se ne pritožuje, če se mu krivica godi.«

n Kako znajo liberalci farbati. Nekega liberalca v Podragi, velikega in močnega v besedi in dolgega v jeziku, a kratkega in majhnega v dejanju (kot so sploh liberalci) je vprašal tovariš, kaj vendar pomenijo Arkotov in Ferjančičev zvonec in pa Božičev boben in drugi instrumenti, s katerimi so delali muziko slavni liberalni muzikontarji v oni hiši v Ljubljani, v kateri se kujejo postave za kranjsko deželo. In liberalci je odprl svoja usta z vso resnobo in rekel: »Veš, to je pa tako: »klerikalni« poslanci so hoteli v deželnem zboru vse ponemčiti, temu so se pa uprli naši narodno-napredni poslanci. In ker niso drugače mogli zamašiti hudobnih klerikalnih ust, so bili prisiljeni vzeti v roke kravji zvonec, ragljo, boben in druge take glasne instrumente.« In liberalci št. 2 se je čudil modrosti narodnih poslancev in majal s svojo liberalno glavo nad podlostjo izdajalskih klerikalcev.—Neki drugi liberalci v isti Podragi pa je, vprašan, koga

bo volil, se modro odrezal: »Žitnika gotovo ne! Kajti on je našuntal ministra na Dunaju, da je prepovedal iz fig žganje kuhati, gospod Božič pa so šli nad ministra na Dunaj, da je vse to zopet preklal . . .« Neki drugi liberalni agitator pa je nekje farbal ljudi glede »svobodne šole« tako-le: »Svobodna šola je to, da boste vi stariši, ko se sklene taka postava, glede šole bolj prosti, da boste lahko vzeli otroka vsakokrat iz šole, kadar ga boste rabili, da pase — krave in pa da duhovniki ne bodo imeli tolike »komande« v šoli, kot jo imajo sedaj . . .« In ljudje so zijali nad to modrostjo in kričali: »Živela svobodna šola!« Dragi bravci »Domoljubovi!« Recimo, da bi se bilo vam kaj takega ponoči sanjalo, kaj ne, da bi vi zjutraj, ko bi se zbudili, vsi začudeni vskliknili: »Kako se mi je moglo kaj takega sklobasati!« Glejte, liberalci pa klobasajo take reči podnevi in z odprtimi očmi. Vendar to še ni najhuje, ker liberalna glava ne zna drugega, najhuje je to, da se najdejo ljudje, ki tem klobasarjem verjamejo.

n V Ameriko je šel s Planine vrli in obče spošt. mladenič Josip Štokelj, podpredsednik izobraževalnega društva. Kakor nam je ločitev od njega težka, tako mu želimo iz celega srca vso srečo, koderkoli bo hodil. Bog s teboj, pa ne pozabi Planine!

Iz reške doline.

n Katol. izobraževalno društvo iz Trnovnega priredi v nedeljo popoldne po večernici, dne 30. junija izlet na Šmihel (Nadanje Selo). Ob tej priliki bodete dve predstavi s petjem. Prijatelje poštene zabave in razvedrila vabimo na obilno udeležbo.

n Delavski štrajk je bil na Mali Bukovici. Vzroki zanj so bili različni; v prvi vrsti seveda premajhna plača in pa ne preveč olikano vedenje napram delavcem. Sedaj jim je tovarna priboljšala plačo za borih deset vinarjev, in pa živila dobe po tovarniški ceni. Podrobnejše hočemo razmere v tej tovarni pozneje opisati.

n Na Dolenjem Zemonu prično z zgradbo dvorazrednice še letos. Sploh se v trnovski župniji letos jako mnogo zida in se dobi komaj delavcev.

n Novo mašo bode obhajal g. Kraševce iz Tominj, dne 21. julija v Trnovem. Gospod bode služboval v tržaški škofiji.

Iz raznih krajev Notranjske.

n »Notranjec« se je zagnal v postojnski kolodvor in njega nemčurstvo. Prav je, da se takim stvarjem posveti in mi smo prvi, ki vržemo poleno na nemčurstvo. Ampak poglejmo, kako hinavsko obrne »Notranjec« pri tem svoje oči! Ljudem, ki o tem ne vedo, govori o klerikalcih, da so zavezniki nemčurstva. O ti sveta hinavščina! Ali niste imeli liberalci zvezo celih 10 let z Nemci? Ves ta čas ste, vi liberalci, zvezani z Nemci gospodarili v deželi in tiščali ljudstvo, da ni prišlo do svoje pravice. Nemcem ste rezali velike kose kruha, kar jim po nobeni pravici ni šlo, samo da so držali z vami proti ljud. stranki, ki je hotela pravice dati kmetu. In vi govorite o klerikalcih, da so bratci Nemcev. Gospoda, to se pravi ljudstvo slepariti in sicer zlobno slepariti. Kajti tako zaplankan vendar ne bo liberalni dopisnik »Notranjca«, da ne bi vedel, da je ravno liberalno-nemškutarsko bratstvo v deželi tako slabo gospodarilo na škodo kmeta. Nič manj hinavsko pa ni, ko »Notranjec« kar nekako pomečka vso stvar, da bi vsak človek, ki ne pozna razmer na kolodvoru, moral misliti, da so oni »klerikalci« na kolodvoru tudi obenem nemčurji. Povedati moramo, da so ravno naši somišljeniki tam vrli narodnjaki in v tem oziru trdnejši kot veliko liberalnih narodnjakov. Sedaj vidimo

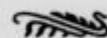
kako zvičajno in hinavsko bi radi gospodje okrog »Notranjca« pokazali neljube jim »klerikalce« kot nemarneže v narodnem oziru. — Anonimna pisma, pravi »Notranjec«, so se pošiljala liberalnim ženam. Kratko povemo svetu, da bo vedel, kako podlo si pomagajo liberalci. Pisali so ta pisma brez podpisa liberalci sami, zato, da bi one možje, ki so njih žene dobili pisma, še bolj nahujskali zoper »klerikalce«, da bi še bolj strašno divjali zoper Žitnika. Bili so jim premalo strastni liberalci in zato so to storili. Ta nesramnost je ena največjih, kar so jih storili liberalci po celi Avstriji pri zadnjih volitvah. Poštenemu človeku res ne preostane drugega kot da reče tem ljudem: fej! — Kakor moker pes je zadnji »Notranjec«. Dokazalo se mu je z krepkimi dokazi sirovost liberalcev. No, pa smo povedali komaj polovico teh surovih in nesposobnih stvari. Sedaj pa zopet »Notranjec« piše, kakor bi pristaši S. L. S. uganjali take in take grozovitosti, oni bi pa k večjemu napravili ta greh, da so stopili klerikalcem na prste. Ej, to poznamo. Pa dobro! Povemo odkrito, da z vašo surovostjo smo mi največ pridobili. Ljudje so videli, kako liberalizem podivja ljudstvo in so rekli odločno: »S takimi divjaki nikoli!« Čudni ljudje ste, govorite, da mi delamo zdražbo in nemir. Saj vas ljudje v večini ne marajo, vi ste pa vsiljivi kakor judovski agent, ki se ga vrže pri enih vratih iz hiše, pri drugih pa zopet pride. No, pa ste preslepi in se še vedno vsiljujete. Cela šuma volivcev ni prišla volit, ker so se bali, da bi jim ne pregledali listkov. So pač odvisni in premalo odločni. Zoper svoje prepričanje pa Dekleve niso hoteli voliti in raje doma ostali. — Dopisnik se v »Notranjcu« zaletuje v neko ženo in ji očita, da ima kupe »smeti pred pragom«. Ker si bo mislil vsak, ki to bere, da mora imeti dotična žena več nepoštenih in nečastnih stvari na svoji vesti, zato prosim gospoda dopisnika »Notranjca« naj 1. našteje nepoštenosti one ženske, 2. naj zapiše njeno ime jasno, 3. naj potem podpiše svoje ime spodaj, da vemo, s kom imamo opraviti. Kajti jasno je, da se ono žensko sumnič in namigava na kake nepoštenosti. Vsak olikan človek pa ve, da je sumničenje in namigavanje brez dokazov ena najgrših stvari. Dokler se tega ne stori ali drugače ne poravnava, bomo imenovali »Notranjca« nesramen list, ki čast krađe poštemim ljudem. Če hočete, imejte z nami odkrit boj, ne pa s takimi podlimi in hinavskimi sredstvi.

n Iz Cerknice. Prejšnjo nedeljo je imel Kopač pri nas shod, na katerem je bilo okoli 40 poslušavcev vseh strank. Mislil si je, da ima že tako vdane pristaše, da sme govoriti, kar hoče, tudi nainsramnejše stvari, a se je zmotil. Poznalo se mu je, da ga je prejšnjo noč malo preveč potegnil. Pa saj ga je lahko, ker so zaslepljenim delavcem zvišali mesečne prispevke za njegovo bisago od ene krone na eno krono 20 vinarjev. Zaradi njegovega nepodobnega govorjenja jih je več zapustilo shod. Njegovi pristaši se sramujejo povedati, kaj je govoril. Le tako naj govori. S takim govorjenjem ne bo dosti opravil. Par nerazsodnih neznačajnežev pa naj le ima. Kaj zna govoriti, to že veste, saj novega ne pove nič, kvečjemu da vedno bolj nesramno neresnico govori. Drugega ne zna. — A za danes nas bolj zanimajo nekateri ljudje, ki so bili na njegovem shodu. Za shod so se najbolj trudili učitelj Jakofčič in notarjeva uslužbenca Kocjan in Režek. Ti trije so vabili na shod, pisali vabila in jih raznašali. Na shodu je bil Kocjan za predsednika, Jakofčič je bil za vratarja in je pobiral vstopnice; sodruga Režeka seveda tudi ni manjkalo. To je bilo imenitno videti... Prav lepe razmere so v notarjevi pisarni. Ko je bil v Ljubljani izvoljen Hribar, mu notar

ves navdušen pošlje brzojavko, kjer ga imenuje: kremenit značaj, vrl narodnjak, biserrodoljub. Tako »kremenit značaj« kakor Hribar, imata tudi Kocjan in Režek, ker se sama ne vesta, kaj sta in hodita iz ene stranke v drugo. Torej notar častita Hribarju, njegova uslužbenca imata glavno besedo na Kopačevem shodu, vsi pa prav radi vidijo, da vi, možje naše stranke, prihajate k njim v pisarno, ker jih le vi redite in živite. Res, »kremenit« značaj!... Jakofčiča, Kocjana in Režeka je torej Kopač dobil zase, sedaj so sodrugi. Ima pač srečo! Samo teh treh mu je dosedaj še manjkalo. Zdaj je pa Kopač na konju, ker veste, to so imenitni »možje«. Saj jih dobro poznate. Kar naenkrat bo vsa Cerknica Kopačeva, ko začnejo ti sodrugi agitirati zanj. Našli so se v bratskem objemu in prav lepo »vkup pašejo«. Gotovo so se nekoliko pogovorili in kovali načrte. Morebiti je Kopač tem novim sodrugom obljubil tudi kaj denarja. Jakofčiču in Kocjanu se je Kopač tako priljubil, da sta ga spremila celo v Logatec; prej se nista mogla ločiti od njega. Najbolj pa vas bo seveda zanimal 21-letni učitelj Jakofčič. Saj poučuje vaše otroke v šoli. Kje je dobil toliko časa, da je prišel na shod in šel v Logatec? Saj navadno nima veliko časa. Nobeno nedeljo ne utegne priti k sv. maši. Tudi na praznik sv. Rešnjega Telesa sta s Harmelom pripeljala šolarje v cerkev, a sta takoj odšla iz cerkve. To je pač lep zgled za otroke! Kako naj bodo otroci dobri, če vidijo take zglede na svojem učitelju? Kako naj starši z veseljem pošiljajo svoje otroke k takemu učitelju in kakšen more biti uspeh v šoli? Zato ni čudno, da se starši pritožujejo, da se otroci v šoli nič ne nauče. — Še nekaj. Vreden tovariš Kopačevcev je tudi gostilničar Zalar, kjer ima Kopač svoje shode. Zadnjič se je bahal v gostilni, ko je imel iti za krstnega botra: za botra pojdem, pa še vere ne znam. Tudi pet mojstrov skrbno zahaja na Kopačeve shode in so vsi zaverovani vanj. Za Kopača je zelo vnet tudi Popovičev uslužbenec Štucin; spremlj ga je tudi v Logatec. Tudi prav! Vse te vam priporočamo, zavedni možje. Vaše geslo bodi vedno: Svoji k svojim!

n Sv. Vid nad Cerknico. Zanesi nam, zanesi, Bog, otmi nas rev, otmi nadlog! Grozi sovražnica srdita, v oblakov sivih plašč zavita — Nehote so se nam usiljevale te besede pokojnega Gregorčiča v petek, 14. t. m. popoldne, ko so se na jugovzhodu prikazali temnosivi oblaki in se z nekako tajinstveno grozo in naglico pomikali proti naši strani. Vse je boječje čakalo, kaj pride in prosilo, a elementarne sile so bile gluhe za vse prošnje in pokazale so ves svoj strah in grozo. Med silnim bliskom in gromom se je viliša s točo pomešana ploha, da so bila hipoma vsa pota, potoki in mali jarki deroče reke, ki so poplavljalne in razdirale njive, pota in travnike. Ko se je ta nevihta nekoliko podela in smo se oddahnili od prvotnega strahu, oglasil se je plat zvona in nastala je nova zmešnjava in strah. Vse je hitelo proti četrt ure oddaljeni vasi Lešnjake, kjer je treščilo v hišo pocestnika Rugarja, katera je pogorela. A to bi še ne bilo največje hudo, ker je bil nekoliko zavarovan; pa kdo mu odškoduje ljubljena sinčka, stara 5 oziroma 14 let. Tudi ženo je močno omamilo, a je sedaj pri zavesti, in zdravnik je izrazil upanje, da okreva. Ubogi mož! Bali smo se že zanj, ko izve to grozno novico. Odšel je bil namreč ravno prejšnji dan s konji na Koroško za zaslužkom. Da ni bilo ozračje tako mirno med ognjem in tako hud naliv, šla bi bila vsa vas, ker je tesno skupaj in vse s slamo krito. Treščilo je v vrh strehe, odkoder je šla strela v sobo, kjer je mati ravno delila kruh otrokom in delavcem.

Vrglo je omenjena dečka, ki sta bila takoj mrtva, in mater, katero je starejši sin hitro tresel in drgnil in jo spravil v sosednjo hišo; drugim se ni zgodilo ničesar. Bil je to v resnici dan groze, zlasti za ubogega Rugarja. Kdor ima srce, naj mu po možnosti pomaga, da mu bo vsaj nekoliko olajšan strašni udarec. Kakor rečeno, je ta nevihta napravila precej škode tudi drugod po njihah in potih. So pač vedeli, zakaj so postavili v litanije prošnjo: Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod! — Cerkveno žegnanje se je vršilo prav lepo, semenj pa je bil precej majhen, kar ni prav nič čudno. Saj mora biti človek pravi hribolazec, da more gori, ker ni od nobene strani poštene poti. Sedaj naj bi prišli merodajni faktorji pogledat, mogoče bi se potem malo bolj podvigli z obljubljenom cesto. Voziti se nikari, kdor ni posebno dobro zavarovan za življenje in ni zraven še dobro zvezan, ker se utegne zgoditi, da se mu po teh propadih raztrese kaka kost. Govorica je, da se prične s cesto že prihodnje leto. Vederemo! Dotlej pa bodimo slabši pešci lepo doma in čakajmo, saj »postrpljenje je božja mast«, pravi pregovor; zraven pa hudomušno dostavi: »a revež tisti...«

Primorske novice.

Morilec aretovan po treh letih. Dne 11. septembra leta 1904 je na Opčinah nekdo z nožem zabodel italijanskega delavca, 34-letnega Frana Decina, vsled česar je 5 minut pozneje umrl. Preiskava, ki je bila uvedena o tem krvavem dogodku, je imela sicer ta uspeh, da se je izvedelo za morilčevo ime, ki je Jernej Bukalič, a morilca samega pa niso magli dobiti v pest, ker je bil takoj po izvršenem zločinu izginil. Pred par dnevi je pa tržaškemu sodišču dospel brzojavka od sodišča v Olomucu, s katero se sodišče obvešča, da je neki Josip Bukalič tamošnji policiji ovadil svojega bratranca Jerneja Bukaliča, ki da je meseca septembra l. 1904. na Opčinah pri Trstu izvršil neki umor. Tržaško sodišče je takoj brzojavilo v Olomuc, naj se Jernej Bukalič aretuje in odpošlje v Trst.

Smrt pred poroko. 20-letni Ani Sosič v Opčinah pri Trstu je pri jedi ostal kos mesa v grlu. Na noben način ga ji niso mogli odpraviti, da je revica umrla vsled zadušenja. Sosič je bila zaročena in bi se imela v par dneh poročiti.

Občni zbor »Sloge« za »Slovenski klub«. Zadnji občni zbor, ki ga je sklicalo društvo »Sloga«, je sprejel resolucijo, v kateri z veseljem pozdravlja, da sta njena poslanca Fon in dr. Gregorčič vstopila v en klub s poslanci S. L. S. na Kranjskem in poslanci štajerske »Slovenske kmečke zveze« ter zahteva od obeh, da postopata edina med seboj in s temi poslanci ter nevstrašeno stojita na katoliškono narodnem programu »Sloge«, na katerega sta bila izvoljena. Občni zbor pozdravlja solidarnost med slovenskimi in češkimi katoliškimi poslanci.

Iz mestne plinarne odpuščen delavci. »Edinost« poroča, da je bilo zadnje čase iz mestne plinarne v Trstu odpuščenih veliko število delavcev domačinov, večidel Slovencev, ki so službovali v plinarni po več let. dočim je mestna plinarina pridržala na delu Italijane iz kraljestva, ki so bili najeti šele pred tremi ali štirimi tedni. Nedavno so imeli ti odpuščen delavci shod pri Sv. Jakobu, kjer so sklenili poslati c. kr. namestniku princu Hohenlohe spomenico in naprositi pri njem avdienco. Zdi se, da bodo sprejeti v avdienco prve dni prihodnjega tedna.

Posebne vrste samoumor. 18. t. m. se je čistilec parket Maksimilijan Hvala v Trstu končal na sledeči način: Zabil je tik vodnjaka na ulici »Scala santa« kol, okoli kola privezal vrvi, potem pa si ovezal vrvi okoli vratu in se spustil v vodnjak. Predno je prišel do dna, je seveda bil že zadavljen. Vzrok samoumoru so bile nesrečne rodbinske razmere.

Velika nesreča bi se bila lahko zgodila 18. t. m. v plavžih »Kranjske industrijske družbe« v Šklednju pri Trstu. Odtrgalo se je namreč 800 kil železa, katerega so vlekli v nekem skladišču navzgor. Železo je nekoliko zadelo delavca Antona Srebrnika ter ga poskodovalo na levi roki.

Štajerske novice.

Nov telovadni odsek. Iz Gornjega grada se poroča ljubljanskemu telovadnemu odseku, da žele tamkaj ustanoviti telovadni odsek.

V Poljčanah se je 14. t. m. utrgal oblak in napravil neznansko škodo. Uničil je polja, vrtove, poškodoval mlino in žage, v malih kočah pa je voda preplavila stanovanja. Ljudje so bežali na bližnje griče. Pri farovžu je voda podrla zid, ki obdaja dvorišče. Škode je nad 100.000 kron.

Za šmarski okraj bode dné 6. septembra 1907 v trgu Šmarje ogledovanje in premovanje goveje živine. Kmetovalci pozor! Krmite in snažite govedo, katero mislite razstaviti, prav pridno že sedaj!

Gosp. dr. Hrašovec igra v zadnjem času čudno ulogo v slovenski politiki. To je pokazal tudi s svojim zadržanjem v Narodnem svetu. Vsi liberalni listi so vedeli že v četrtek dné 13. t. m., ko je imel Narodni svet sejo, da se bo obravnavalo tudi o taktiki poslancev v državnem zboru, samo naša stranka in naši listi še niso ničesar vedeli o tem. Vслед tega tudi odposlanci naše struje niso mogli dobiti nobenih navodil.

Gosp. dr. Korošec je odložil svoje mesto v Narodnem svetu, ker se je isti začel vmešavati tudi v politiko naših strank in sicer na ljubo štajerskim liberalcem.

Usmrtiti se je hotel v Špitalu na D. neki trgovski pomočnik B. s tem, da si je zadal rane na vratu, rokah in nogah in bi na ta način izkrvavel. Vzrok je bil baje, ker je mislil, da je njegov šef nezaupen proti njemu.

Za sprejem na dekliški dvorazredni trgovski šoli v Celovcu se priporoča, naj se zglase nove učenke že od 6. do 16. julija, ker je omejeno število učenk.

Učitelji za »Svobodno šolo«. Na izrednem zborovanju učiteljskega društva za Karnsko in za spodnjo Zilsko dolino so zborovalci učitelji sklenili na predlog nadučitelja Stissena, da ustanove posebno krajevno skupino »Svobodna šola«. In takim učiteljem so prisiljeni kršč. stariši, da izročajo mladino.

Vlak je zadel ob tovorni vlak v nedeljo, 16. t. m. na celovškem glavnem kolo-dvoru, ko je popoldan iz postaje vozil. Vzrok je bil napačno postavljen premikalnik. Nesgode ni bilo druge, kakor da je bil neki vojak na čelu lahko ranjen in pa vlak je imel 10 minut zamude.

Orožne vaje ob koroško-laški meji imajo tudi letos za to odmenjeni rezervisti in nadomestni rezervisti pešpolka št. 17. Moštvo nekaj čez tristo, je prišlo 15. t. m. k vajam v Celovec ter odrine 19. t. m. v Šmohorje, potem pa v zgornjo Zilsko dolino. Vaje bodo trajale do 11. julija.

Oblak se je utrgal dné 17. t. m. med 4. in 6. uro popoldne v Konjicah in okolici. Voda je drla tako, da je izdrila in odnesla seboj več dreves. Odplavljeni so bili tudi mostovi. Na polju je napravila voda veliko škode. Odnesla je voda most v Konjicah. V Wesenškovi pekarni je stala voda pol metra visoko. Z veliko težavo so rešili Wesenškovo živino, ki je stala v nad meter visoki vodi. Pri sodarju Eggenbauerju je napravila voda veliko škode. Hlev je voda podplavila in se je poslopje podrla. Eggenbauer je popolnoma uničen. Potok, ki teče skozi trg, je vdrl v hiše in napravil veliko škode. Škoda se še ne dá ceniti in znaša več kakor 100.000 kron.

»Katol. slovensko izobraževalno društvo v Studencih« pri Mariboru se udeleži desetletnice v Trziču z društveno zastavo.

Značajnost dr. Ploja se je kaj lepo pokazala na Dunaju. Katoliški Štajerci so ga izvolili za poslanca, duhovščina je delala zanj, a po izvolitvi je obrnil hrbet svojim tovarišem in odhitel v liberalni tabor. Pozivljamo neznačajnega dr. Ploja, da odloži mandat. Če že hoče biti poslanec, naj ga volijo liberalci. Mi mu ne zaupamo.

Koroške novice.

Velikovec. Dné 6. t. m. prigodila se je v tukajšnjem Mlinskem grabnu velika nesreča. V mestnem lesu v strmini nad Majdičevim umetnim mlinom je po naročilu mestnega borštarnarja gostaç Zavoden žagal neko drevo, katero je vihar obenem s koreninami podrl. Pri tem opravilu pomagala mu je njegova žena, 40 let stara Elizabeta Zavoden. Ko sta odžagala zadnji hloč tik štora, začel se je štora obenem s koreninami gibati. Mož zakličče, da naj žena beži, ali bilo je že prepozno. Težki štora se zvrne na ženo, ki je bila pri priči mrtva. Zapustila je tri dečke, od katerih sta mlajša dva še nepreskrbljena.

Slovinci v Rožeku so vložili zoper občinske volitve ugovor pri deželni vladi, ki je volitve v I. in II. razredu razveljavila. Upajmo, da dobe vrli Rožani slovensko večino v občinskem odboru.

Prvo sv. mašo bodo brali letos sledeči gospodje iz celovškega semenišča. Josip Kleinlercher, 23. julija v Gutenstein; Avgust Agertschnig, 23. julija v Staerju; Josip Brunner, 28. julija v Sachsenburg; Boštjan Einetter, 28. julija v Št. Jakobu v L. d.; Severin Jabornigg, 28. julija v Medvodah na Kor.; Valentin Mörtl v Melbičah; Gregor Rožman, 4. avgusta v Šmihelu pri Pliberku; Josip Suntinger v Stalu in Janko Zel, 18. avgusta v Št. Benediktu na Štaj.

Iz raznih krajev.

Iz Jeruzalema piše redovnik: Zadnje dni meseca aprila se je mudil tu oddelek avstrijske mornarice. Okrog 40 častnikov z admiralom Lucianom Ziglerjem na čelu in 120 mornarjev je dospelo iz Jafe v sv. mesto Jeruzalem. Vsi so prišli kot pravi in pobožni romarji. V krasnih uniformah so šli najprvo vsi v cerkev božjega groba. Najbolj se je odlikoval v pobožnosti admiral sam. Ko je prišel iz cerkve, si je obrisal vpricho vseh vojakov solze, ki so mu rosile v obeh. Rekel mi je, da mu je ta obisk božjega groba dražji, nego cel milijon. Toda tudi drugi častniki in mornarji so dali Jeruzalemčanom najlepši zgled. Vsi tuji

so občudovali njihovo obnašanje. V soboto so šli vsi k spovedi in v nedeljo so vsi skupaj — admiral, častniki in mornarji — na Oljski gori prešli sveto obhajilo. V uniformah so javno molili po ulicah jeruzalemskih sv. križev pot. Cele trume Turkov so jih spremljale in se čudile tej pobožnosti. A ne samo Turki, tudi Judje in drugoverski kristjani so prihiteli, da vidijo ta izredni dogodek. Po križevem potu so šli vsi v patriarhatno cerkev in se tam udeležili velike sv. maše. — Najvišji cerkveni dostojanstvenik, jeruzalemski patrijarh, se je izrazil, da je kot okamenel občudoval to avstrijsko mornarico. »Se bolj so bili pobožni nego moji bogoslovci,« je rekel. Vsa čast takemu vojaštvu!

Drobtine.

Z višine 1300 metrov na zemljo. Nedavno je radovedno občinstvo newyorško prisostovalo dvigu nekega zrakoplova. Med navzočimi je bila mlada gospa Smidt, ki so jo poznali kot precej ekscentrično. Prijatelji so jo pričeli dražiti, češ, da se ne upa dvigniti v zrak in spustiti se z višine na tla s pripravo, ki omogoča počasno padanje. Gospa Smidt je takoj izjavila, da hoče to storiti, šla k zrakoplovcu in ga prosila, da se sme dvigniti z njim v zrak, kar je ta drage volje dovolil. Ko pa je bil zrakoplov v višini 1300 metrov, cpazili so gledavci, da se Smidt spustila s padalno pripravo na tla. Avtomobili so hiteli z največjo brzino proti kraju, kamor bi morala pasti vratolomna Newyorčanka. Ko so dospeli tja, našli so jo ležečo brez zavestno na železniški progi.

Ženske v finskiem deželnem zboru. Poleg baronice Grippenberga sedi gđc. Mina Siljampe, ki je dolgo vrsto let služila kot hišina in kuharica, nato pa urejevala majhen časopis. Gospa Gebhard mirno sedi poleg svojega moža, pastorja, ki je bil tudi izvoljen poslanecem. V parlamentu je sedem učiteljic, tri so proge delavcev in ena tkalka.

Umiranje človeštva. Statistika je do gnala, da živi na zemlji okoli 1500 milijonov ljudi. Če računamo povprečno starost človeškega rodu 30 let, umrje torej v 30 letih 1500 milijonov ljudi, vsako leto 50 milijonov, vsak dan 137.000, vsako uro 5700, vsako minuto 95, vsaki dve sekundi trije.

Gojlijiv vinski trgovec. Izidor Bernstein (žid), je imel v Budimpešti obširno vinsko trgovino ter pet gostiln, v katerih je točil svoje vino. Trgovina je izborna uspevala in se vedno širila; čudno pa se je zdelo sosedom, kako da vendar Bernstein izvozi toliko vina iz svoje kleti, dočim ga prav malo uvozi. Opozorili so na to policijo, ki je takoj preiskala vse prostore in dala kemično preizkusiti vino. In izkazalo se je, da je bil v klet napeljan vodovod, na policah pa je stalo vse polno steklenic z glicerinom, salicilom, alkoholom in tekočinami za barvanje vina. Vsi »vino« je bilo uničeno, proti ponarejevalcu vina pa je uvedena kazenska preiskava.

Ženski kapelnik. V morskem kopališču Eastbourne na Angleškem je nedolgo tega nastopila mlada gospodična kot kapelnik v tamošnjem gledališču ter dirigirala svojo opereto. Občinstvo se je zelo zanimalo za mlado komponistinjino in kapelnico ter napolnilo vse prostore do zadnjega kottička. Gospodična Majorija Slangthor je hči priznanega skladatelja, stara šele 18 let in ljubke postave. Njen prvi nastop je bil zelo povoljen, dasiravno izprva ni mogla zakriti običajnega strahu in

tudi opereta je dosegla časten uspeh. Občinstvo je mladej umetnici priredilo burne in prisrčne ovacije.

Mestni jubilej. Čikago slavi ta mesec 75-letnico, odkar je bilo proglašeno mestom. Prva naselbina na kraju, kjer stoji najmlajše vlemesto na svetu, je bila ustanovljena leta 1804. Ko je bila proglašena kot mesto, je štela le 150 lesenih koč in 4000 prebivalcev. 1871. l. ko se je uborno pobrajinsko mestoce razvilo že v svetovno mesto, je docela pogorelo, a s pogorišča so se dvignile z ameriškano naglico najkrasnejše palače. Sedaj Čikago prekašajo v številu prebivalcev le še London, Pariz in Berolin, kajti stanovanjve šteje toliko kot Grško; dohodkov ima toliko kot Dansko, v dolgovi prekaša Portugalsko, železnice po mestu so daljše, kot na Norveškem, časopisov pa izhaja več kot v celi Afriki. Površina mesta je osemkrat večja kot Berolina, ulice so dolge 7000 km; Čikago ima 60 mostov, ki se dajo sukati, parki merijo 2600 oraov, gledališč je 25, cerkva 700. Vsako leto naraste število prebivalcev za 50.000. Telefonske žice po mestu so tako dolge, da bi se mogle 10-krat napeljati okoli zemlje, kar kaže, da je trgovina v mestu nenavadno razvita; saj vsako minuto odhaja ali prihaja na čikaške kolodvore eden vlak. To je razvoj mesta ob 75-letnici. In ob stoletnici — — —

Koliko knjig izide na leto na Angleškem. 1906. l. je bilo izdanih na Angleškem 6985 novih knjig in 1618 novih izdaj. Med temi je največ romanov, namreč 2108 novih in 775 nanovo izdanih. Za romani je bilo največ — vzgojevalnih del, namreč 916, katerim sledi glede števila 760 knjig trgovske in političke vsebine, nato pride 737 bogoslovskih in 652 geografskih, zgodovinskih del itd. Na dan je izšlo povprek 28 knjig, med katerimi je bilo 9 romanov.

Najtežja ženska na svetu, g. Viljemina Maurer, je umrla prejšnji mesec v Čikagi. Dosegla je rekord 232 kg. Njen mož, detektiv, je bil prava trlica proti njej, kajti tehtal je samo 175 kg. Sedem let gospa Maurer ni šla iz sobe, kajti vsa vrata so bila preozka. Ko je umrla, morali so razširiti okno, da so mogli poriniti skozi krsto, katero so kot glasovir spustili po škripcih in vrveh na nalašč za to pripravljen voz. Deset mož je bilo treba, da so velikansko krsto mogli spraviti v pogrebni voz.

Najmanjša šola v celem nemškem cesarstvu je v gradu Schaumburg, ker jo obiskuje eden sam učencec. Sedanji učitelj Hoffmann je nedavno obhajal petdesetletnico, odkar deluje na tej šoli.

Avtomobilna dirka iz Pariza v Peking. Iz Pekinga je oddirjalo pet avtomobilov (3 francoski, 1 holandski in 1 italijanski) proti Parizu.

Komornikov sin. V stanovanje ogrskega komornika Nik. Cseperja je prišel nedavno, ko ni bilo komornika doma, elegantno oblečen mlad gospod z malo torbico v roki ter vprašal služabnika, ki je bil še kratak čas v službi: »Ali je papa doma?« Na služabnikovo vprašanje, kdo je, je pripovedoval, da je komornikov sin ter se je ravnokar vrnil iz tujine, kjer je tri leta študiral. Služabnik je peljal sina v gospodove sobe, kjer se je sin napravil takoj domačega. Prižgal si je cigareto, izpil dva kozarčka konjaka ter dobrodušno natočil tudi služabniku kozarček. Potem je služabnika odslovil. Četrte ure pozneje je prišel zopet v predsobo s torbico v roki, si dal obleči svršnik in izročiti klobuk in palico, češ, da ima še nujno pot. Služabniku je naročil, naj pozdravi očeta, ako bi prišel pred njim domov ter mu pove, da se sin vrne še pred večerjo. Komornik seveda čaka na »sina« še danes, da bi ga izročil sodišču, ker tujec ni

bil sin, temuč navihnan tat, ki je pobral v svojo torbico več denar in dragocenosti iz komornikove blagajne.

Srečni »kopniški stotnik«. Znanega kopniškega stonika črevljarja Voigta obsipavajo z denarjem. Nabrali so že zanj 35.000 mark. Neke stara dama se mu je ponudila, da se poroči z njim, ko zapusti zapor. Če bi pa dama prej umrla, mu voli 100.000 mark.

»Abstinent« star 118 let. V Oportu so predstavili medicinskemu shodu proti tuberkulozi 118-letnega Franciso Josėja, najstarejšega Portugalca. Rojen je bil Josė leta 1788 v Paradelli in se je boril leta 1810 proti Napoleonu in dočakal leta 1832 tudi obleganje v Oportu. Josė je še zdaj izboren strelec. Vina in alkohola ni nikdar pil.

Dobro sredstvo zoper vlomilce. V Parizu so tatovi vdrli v neko hišo, kjer stanujejo neoženjeni železniški uradniki. Kolikor mogoče hitro so se plazili po temnih hodnikih, tipajoče po vratih, če ni mogoče v kateri ključavnici ključa. Šele v najvišjem nadstropju jim je bila sreča mila in zločinci so si že veselja meli roke, češ tukaj bo delo lahko. Tiho so odprli vrata toda komaj so bili vsi v sobi, so prestrašeni zbežali na hodnik in kar najhitreje drli po stopnicah na ulico, kričeč, da so videli v sobi — strah. Seveda so spravili celo hišo in okolico pokonci. Vrtar je klical za njimi, toda tički so bežali, dokler niso pritekli v roke policiji, ki je prihitela na lice mesta. Ko so šli v sobo gledat »strah«, so videli, da visi na vrvi, pritrjeni na kavelj v stropu, truplo mladega uradnika, ki se je malo pred posetom zločincev obesil; ti so videli v temi le nedoločne obrise trupla ter menili, da imajo pred seboj prikazen. Jako dobro sredstvo, da se preženo vlomilci, žal, da se da uporabiti le enkrat.

Umor. V Berolinu je usmrtil konjski trgovec Becker svojo ženo in si prerezal nato žile.

Sloni so se uprli v Nogentu sur Marne, krasne vasi v pariškej okolici, kjer so otvorili kolonijalno razstavo. Na razstavnem prostoru se nahaja divjaška vas, v kateri so s pravo špansko grandeco izprehaja 12 indijskih slonov, zlasti ker jih je hodilo radovedno pariško občinstvo, predvsem seveda mladi ženski svet, v velikem številu gledat. Najbrže so se naveličali teh zijal, kajti na binško to soboto je njihova slonova srca prešinilo domotožje. V hipu so podrlj velik del ograje in jo v diru mahnilj v bližnji gozd Vincennes, da vsaj deloma za nekaj časa morejo uživati čare in sladkosti, ki jih jim je nudila prva domovina, pragozdji v Indiji. Iz samega veselja so začeli debela drevesa ruvati in lomiti kot tanke palice ter vse pomandrali. Seveda so se izletniki silno prestrašili, ko so opazili, kaj počno njihovi najnovejši znanci. Po dolgem in napornem lovu se je njihovim gospodarjem posrečilo, da so begune ujeli in jih pripeljali v izprevedu nazaj v vas. Komaj pa so bili v hlevu, se že niso mogli več ustavljati neodoljivemu kopnenju po svobodi. Par trenutkov in cel oddelek razstave je bil kup podrtin, sloni pa so v divjem begu drli proč. Lovci so bili takoj na nogah, divjakom se je pridružila cela vas in kmalu so uporniki korakali pohlevno in mirno kot jagnjeta v razstavo nazaj, kjer so jih ukovali za kazen v verige.

Zmrzel človek. Frank Bennis iz Kolomba (Ohio) v Severni Ameriki je pač najzanimivejši človek, kar jih je na svetu. Strašno ga zebe vedno. Pozimi in poleti nosi po pet zimskih spodnjih, debelo sukneno vrhno obleko, veliko suknjo, pet parov volnenih nogavic in velike tople čevlje. Spi na petih pernicah, pokriva se pa z osmimi navadnimi odejami, osmimi pernicami, na katere deva še svojo suknjo. A moža še vedno zebe, zato se krog

in krog obdaja s steklenicami, napolnjenimi z vrelo vodo.

Alkohol in zločinstva. Uprava škotskih kaznilnic je priobčila zanimivo študijo, v kakem razmerju sta pijanost in zločin. Ne le skoro vsi mali prestopki so posledica pijanosti, ampak tudi največji zločini so često več ali manj v zvezi z alkoholom. Pri 50 zločinih, ki so jih nalašč v ta namen kar najnataneje preiskali, se je izkazalo, da je bilo skoro polovico izvršenih v pijanosti in sicer 26 odstotkov v soboto, ko imajo delavci največ denarja.

Odškodnine državnoborskim poslancem. Glede odškodnine poslancem sta merodajni dve načeli: v nekaterih državah dobivajo poslanci letno plačo, v drugih pa le dnevno, dokler traja zasedanje. Naj navedemo nekatere večje države. — Avstrija: Člani gosposke zbornice so neplačani, člani poslanske zbornice dobe za dobo zasedanja 20 kron na dan in plačane potne stroške. — Belgija: Senatorji ne dobe ničesar, poslanci pa vlečejo na leto 4000 frankov in prosto vožnjo med njihovim domom in Bruseljem. — Dansko: Člani obeh zbornic dobivajo na dan po 10 kron in povrnjene potne stroške do Kodanija. — Francosko: Senatorji in poslanci dobivajo na leto po 10.000 frankov in proti mali letni odškodnini prosto vožnjo po vseh francoskih železnicah. Za bivše člane, njih vdove in sirote obstoji pokojninski sklad. — Na Grškem prejmejo člani »bulč« — ki je edino zastopstvo narodovo — za vsako redno zasedanje 2000 starih drahem (približno 1500 kron), za izredna zasedanja so pa plačani posebej. — Italija: Člani obeh zbornic ne dobivajo nikake odškodnine, le vožnjo imajo prosto po železnicah. — Japonsko: Člani gosposke in poslanske zbornice dobivajo na leto po dva tisoč jenov (okoli 4000 kron) in povračilo za potne stroške. Mehika: daje senatorjem in članom poslanske zbornice na leto po dva tisoč dolarjev. — Nemčija: Člani državnega zbora dobijo na leto po 2400 mark, za vsak dan odsotnosti pa se jim odtegne 20 mark. — Nizozemsko: Člani prve zbornice, razen tistih, ki stalno bivajo v Haagu, dobivajo na dan po deset gildov (približno 18 kron), člani druge zbornice pa na leto po 2000 gildov. — Norveška: Člani obeh zbornic dobivajo na dan po 12 K. — Ogrska: Člani magnatske zbornice ne dobivajo nikake odškodnine, poslanci pa na leto po 4800 kron in povrh še 1600 kron za stanarino. — Portugalsko: Kortesji ne dobivajo odškodnine, le vožnjo imajo prosto po državnih železnicah. — Rusija: Člani dume prejmejo za vsak dan zasedanja 10 rubljev in prosto vožnjo med Petrogradom in njihovim domačijo. — Srbija: daje članom skupščine vsak dan po 15 dinarjev (14 kron) in prosto vožnjo. — Španska: dovoljuje kortesom le prosto vožnjo, odškodnine jim ne daje. — Švedska: Člani prve zbornice niso plačani, poslanci druge zbornice pa dobivajo za vsako redno štirimesečno zasedanje 1200 kron (1700 kron) in povrnjene potne stroške. Za izredno zasedanje pa dobijo na dan po 10 kron (13 kron). — Švica: V prvi zbornici ali »Standesrathu« opravljajo člani svoj posel brezplačno, člani »Nationalratha« pa dobivajo na dan po 20 frankov. — Veliko Britansko: Člani parlamenta ne dobivajo odškodnine, vendar so stavili že predlog, naj se uvede zmerna dnevna.

Prijetnosti postajenačelnika v Vzhodni Afriki. Postajenačelnik v Najrobi na vzhodnoafriški železnici je dobil nekega dne telegram iz Simbe: »Lev me oblega. Pride po tiru in se vleže pred kolodvorom. Potem pa praska po stenah in vratih in skuša priti v pisarno. Prosim, pošljite patron s kroglijami. Dobil jih je, a lev se ni dosti zmenil za to. Kajti kmalu

potem je prišel zopet telegram iz Simbe: Lev je na postaji. Noben popotnik, ki pride s prihodnjim vlakom, naj ne izstopi. Ta poročila so napotila nekega angleškega lovca, da se je podal v Simbo. Ustrelil je sicer tri leve, a tretji je tudi njega zdelal, da se je moral vrniti ubogi postajenačelnik je bil sedaj zopet sam in vsak dan je žojil, da ne more spati od strahu pred levi. Pač je prijetno življenje za postajenačelnika na taki postaji.

Zenitovanjsko potovanje. Dandanes je precej v navadi v višjih slojih, da se ženin in nevesta podasta po poroki na potovanje. V Filadelfiji v Ameriki je neka bogata gospodinca privolila v zakon svojemu snubaču le, če bosta šla na tako zenitovanjsko potovanje, kakoršnega še ni napravila nobena ženska. Snubač je obljubil jo peljati, kamor bo hotela. Nevesta izjavi, da želi potovati na Severni tečaj. Pregovarjali so jo kolikor so mogli, da bi ne šla na to nevarno pot, toda nevesta, ki je želela, da bi ljudje o njej govorili, se ni dala pregovoriti. Začeli so pripravljati za daljno potovanje in drugi dan po poroki sta se že podala novoporočenca na pot v kraje večnega ledu. Čez tri mesece je došlo domov prvo poročilo, da sta prehodila severni Labrador. Potem dolgo časa ni bilo nobene vesti o njih. Šele, ko so pošla vsa živila in je lakota pretiela končati njuno življenje, se je dala mlada žena pregovoriti, da sta se vrnila domov. Mož je pripovedoval potem doma da so se neko noč proti koncu njunega potovanja komaj še ubranili različnih volkov. Čez par dni so jim pokradli dve tretjine živil, proti katerim se ni bilo mogoče braniti. Nekega jutra pa so pošla vsa živila. Kaj sedaj? Imeli so pse in s temi so se živili, dokler niso prišli vsi zdelani do prve kočice. Vse kar so imeli s seboj so izgubili, rešili so si komaj golo življenje. Lesena kočica, v kateri so zopet dobili okrepčila, jim je bila sedaj dražja kot najboljši hotel.

Dragocene sablje. Kar se tiče dragocenih sabelj, gotovo prvakuje v tem vladar Barode; držaj in nožnica njegove sablje sta z diamanti, rubini, smaragdi kar posuta. Cenijo jo na 4.400.000 mark. Pokojni perzijski šah je tudi imel sabljo vredno 200.000 mark ter jo nosil večinoma, zlasti kadar je potoval po Evropi. Izmed evropskih vladarjev imata najdražje sablje ruski car in sultan.

Prihodnost avtomobilova. Pred kakimi 20 leti je bil bicikel le za šport, za zabavo. Imeli so ga le premožnejši ljudje. Sedaj pa se dobi za ceno, da si ga tudi manj premožni ljudje morejo nabaviti, Tako boede tudi, kakor poročajo iz Amerike, z avtomobilom. Edison je iznašel nove akumulatorje za avtomobile. Ta iznajdba bo na izdelovanje avtomobilov toliko vplivala, da bo tak motor stal le nekaj nad 200 K. Dve tovarni, ki bosta izdelovali motorjeve baterije bosta kmalu dozidani. Posamezna baterija bo stala približno 40 K, in bo zadostovala za 100 tisoč milj daljave. Za 800 K se bo dobilo toliko moči, da bo zadostovala za 15 let. Edison trdi, da je že tri leta delal poizkuse s 25.000 baterijami, in vsi poizkusi so se posrečili. S takim avtomobilom se bo v eni uri prevozilo 45 kilometrov.

Kdor drugim jamo koplje. Falaris je bil v starih časih kralj v Agrigentu. Bil je silno grozovit. Vsakega, ki se mu je zdel sumljiv, je dal umoriti. Tedaj je bil najbolj sloveč umetnik v Siciliji Peril. Napravil je iz železa velikega bika, ki je bil znotraj votel. Hoteč se kralju prikupiti, mu je svetoval, naj bi dal one, ki bi jih obsodil v smrt, žive peči v razobenem biku. Kralju, dasi je bil sam zelo krut, se je vendar zdel ta nasvet preveč grozovit, zato se je razsrdil in dal umetnika samesa vreči v bika in ga tam peči.

Pravo ogledalo. Cesar Ferdinand I. je dobil v dar v svojih deških letih dragoceno žepno ogledalo. Njegov vzgojitelj je kmalu opazil, da mali princ nosi ogledalo vedno pri sebi in se prav pogosto v njem ogleduje. Bal se je, da bi ne postal bodoči vladar preveč prevzet in ničmurn. Kot skrben vzgojitelj je zahteval, da se mu vzame ogledalo. Ko so zahtevali od mladega princa, naj jim izroči ogledalo, so našli, da je vzel ogledalo iz okvirja in mesto ogledala dejal v dragoceni okvir podobo Matere božje. Kar je torej tolikokrat ogledoval, ni bila njegova lastna podoba, marveč podoba njegove nebeške Matere, katero je prav otroško častil. Seveda so mu z veseljem pustili to ogledalo.

Narodno gospodarstvo

Delavci.

Dasi na Danskem ni poljedelskih delavcev v tem smislu kot na Pruskem ali na Ogrskem, marveč je vsak poljski delavec lahko postal bajtar, vendar so s časom bili delavci, ki se niso povzpeli do samostojnega gospodarstva. Vlada je izkušala tudi tem pomagati, da postanejo sami svoji. Leta 1899. je vlada izdala postavo, ki teži po tem, da naj ima vsak poljski ali kmečki delavec kos zemlje kot svojo last. Da se to doseže, je vlada dovolila za dobo 5 let posojila, vsako leto dva milijona kron. V vsakem upravnem okrožju se sestavi odbor treh mož, ki se volijo na šest let. Eden izmed teh treh mož mora biti bajtar. Vsak kmečki delavec, ki hoče kupiti kos neobdelane zemlje od 1 in pol do 2 in pol hektara, more dobiti državno posojilo, če spolni gotove pogoje. Imeti mora namreč določeno starost (25 do 50 let sme biti star), mora biti lepega, poštenega obnašanja in imeti mora svojega denarja deseti del vrednosti zemljišča. Državno posojilo vknjižijo na prvo mesto in se obrestuje po 3 odstotke. Taka na novo ustanovljena bajta se ne sme postavno nikdar razkosati.

Prvo leto že je prosilo 2261 delavcev državnega posojila. Leta 1903 se je dovolilo 547 in leta 1904 pa 641 delavcem posojilo, da si ustanove lastni dom. Vsi ti novoustanovljeni domovi — bajte — lepo uspevajo. Delavec je vesel, da ima lastni dom, zato dela z veseljem in vztrajno in skuša si pridobiti še kaj več. In res jih je več, ki so bili nekdanji delavci, sedaj so pa samostojni kmečki gospodarji.

Država gre torej delavcem na roke, da si pridobe lastno bajto, pa tudi delavci sami teže po samostojnosti. žele postati samisvoji. To teženje opažamo v delavskih društvih, katerih geslo je: Lastna zemlja in lastni dom. Namen takih društev je, pomagati da si pridobi vsak posej in vsak delavec svojo hišo in nekaj sveta, da bo mogel rediti vsaj eno kravo. Zato pa plačuje vsak ud v društveno blagajno del svoje plače, na leto najmanj 25 K (danske vrednosti = 33 K avstrijske vred.)

Iz teh kratkih črtic je pač razvidno, kako si na Danskem prizadeva delavec, da postane sam svoj, kako si skuša zboljšati svoj gmotni položaj, in pri tem mu pomaga združna organizacija in — izobrazba.

Sadimo sadno drevje poleg poti, zlasti občinske ceste naj bi bile po straneh s sadnim drevjem nasajene. S tem se ne samo znanjuje smer poti in stez, kar je posebno v goratih krajih, kjer pozimi sneg visoko leži in dela pot nerazločno, velike važnosti, ampak tudi, ako občine dajo to sadno drevje v

za občinsko blagajno in polajšajo svojim davnajem, s tem marsikakšno krono pridobijo kopljačevalcem. Po nekaterih kronovinah je osajenje poti občinam ukazano po deželni postavi. Mogoče bi tudi pri nas ne škodovalo.

Obveščanje sodnje o izbruhu živalskih kužnih boleznih. Po ukazu poljedelskega ministrstva obvestiti bodo morala okrajna glavarstva vselej okrajne sodnje o izbruhih živalskih kužnih boleznih, radi katerih se je morala odrediti zaprtija okuženega dvorca (hleva), kraja ali pokrajine, da se na ta način prepreči morebitna sodna prodaja in odstranitev zaprtiji podvržene domače živine brez medsebojne vednosti poklicanih oblastnj.

Zatirajmo travniški plevel! Po naših travnikih raste tudi dosti raznih »roč«, ki niso nič drugega kakor plevel. Te rastline so večkrat same na sebi škodljive, ker imajo strupene snovi v sebi, ali so pa tako malovredne, da jih ne kaže trpeti na travnikih, ker jemljejo veliko prostora, dajejo pa prav malo v košnji. Tak plevel je treba zatirati. Jesenski podlesek, ki ga imenujejo tudi ušivec, čmerika itd., se prav sedaj šopiri s svojimi debelimi, širokimi in temnozelenimi listi. Ta plevel je treba poruvati, da se ne zaseje s svojim strupenim semenom, ki tiči v rujavih in trirglatih plodovih sredi listov. Zatirati je treba pa tudi drugi plevel, kakor škrobotec, razne vrste regrata itd., tedaj rastline, ki jemljejo samo prostor, ne dajejo pa nobene košnje. V tem pogledu so Švicarji veliko pred nami. Tam najdemo zares čiste travnike, obraščene z lepo travo in deteljo. Tam preganjajo plevel z zgodnjo pašo po travnikih. Dokler ni trava še za kositi, popasejo travnike, jih potem dobro zagnoje z gnojnico in dobe poleg prve paše prav lepe košnje. Vse to se pa godi na ta način, da se posamezni travniki vsako tretje leto popasejo v zgodnji spomladi. Vsako tretje leto pride tedaj travnik na vrsto, da se popase. Travnike imajo zaraditega razdeljene v tri dele, tako da pride vsako leto en del na vrsto. Ta paša traja po 7 do 14 dni, toliko časa, da se začne kositi zelena krma, ki se poklada potem v hlevu. Seveda se popašeni deli kakor rečeno dobro zagnoje. Tako se dobi z ene strani dosti krme, z druge strani se pa najbolj vspešno zatira zgodnji plevel in sploh plevel, ki se množi s semenom, kakor n. pr. škrobotec, regrat itd.

Izpod Hrušice. Gozdi vipavskega grofa v Hrušici so naprodaj, vsega skupaj okoli 1400 oralov za nastavljeno ceno 228.000 K, in sicer je cenjen del na Nemcu 18.000 K; Adamova kaša, Črtež in Uhani vrh 40.000 K; Nadert, Budnov vrh, Smrekov vrh in Lipov vrh 70.000 K; gozda nad Novim svetom in Travnj grič 70.000 K; gozd nad Travnim vrhom 30.000 K. Povprečno eden k drugim pride cenjen oral okoli 80 gld. Koliko merijo posamezni deli in kako visoko pride oral po posameznih parcelah, ni znano. Na vsak način je ta kupna ponudba za obmejne občine Črni vrh, Podkraj in Hotedršicc silno važna. Vže leta 1848. so bili menda sedanji gozdi kneza Windischgrätzta najprej kmetom na prodaj, in sicer za 600.000 gld. Pa v tistih burnih časih so rekli kmetje: »Kaj bomo kupovali, vsaj bo vse naše!« Sedaj je zopet tak trenotek, da si dotične občine lahko zagotovijo blagostanje za prihodnost. Saj v tem ni nobenega dvoma, da bodo gozdi imeli vedno svojo vrednost. Kako je zadnja leta cena lesu dosledno rastla! Kmetovalci po onih občinah se bodo gotovo hitro združili, da stopijo v dogovor z vipavsko grajščino. Bila bi pač večna škoda, da bi kak tujec spravil to zemljo v svojo oblast. Vem, da so združene z nakupom velike težave. Črnovrščiki imajo dobro utrjeno hranilnico, ti bodo najlažje vmes posegli. Drugod bi se lahko ustanovilo društvo na akcije, ki bi nekaj

denarja samo pokrilo; nekaj pa vzelo na posodo. Denarni zavodi bodo gotovo šli radi na roko. Na vsak način, kmetije, zganite se, da svet domačinom ostanete!

Če se to ne zgodi, bo gotovo prišel čas, ko bo jeden ali drugi rekel: Zakaj nismo tega storili!

Oglasi se vsprejemajo pri gozdnem oskrbništvu v Hrušici 24., 26. in 28. junija.

Poskušnja molža v Pragi. »Osrednje gospodarsko društvo za kraljestvo Češko« je ob priliki gospodarske razstave v Pragi, privedilo skozi tri dni, 27., 28. in 29. maja, poskušnjo molžo dobrih krav mlekaric v Pragi.

K poskušnji so pripeljali vsega skupaj 18 krav in sicer 8 pingavk, 9 simodolk in jedno domače vrste.

Namolžli so v treh dneh največ 64 kg. in najmanj 33 kg mleka.

Največ mleka so dajale pingavke. Jedna izmed njih je dala v enem letu 4.098 litrov.

Pojedle so pa tudi pingavke največ. Ves živč, ki so ga krave pojedle, so natančno stehtali in cenili po dnevnih cenah. Končni uspeh je bil ta, da je bilo mleko od pingavk najdražje. Največji dobiček so izkazale simendolke, celo domače plemo se je boljše izplačalo kakor pingavsko.

Kaj koristno bi bilo, da bi tudi naši kmetje bolj pazili, koliko mleka imajo krave, katere imajo v hlevu. Velikokrat redé živinč, katero se njim nikdar ne izplačuje. Sploh se pri nas še premalo računa. Ali ni pametno, da se po možnosti natanko primerja kosmati dohodek s stroški, da se more določiti čisti dobiček. Res je, da je nekoliko zamude s tistim merjenjem, pa pomaga se lahko s tem, da se mleko tehta. Na kuhinjskih tehtnicah, ki so poceni, se to hitro naredi, če se žehhtar z mlekom postavi na tehtnico.

Gimnazijski konvikt
benediktinskega samostana v St. Pavlu
 v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na Koroškem. 1420 8-1
Javna popolna gimnazija
 Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevci proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Dobro, čisto rudeče

vino

do 40 hektolitrov, ima naprodaj **Matija Tekavec** v veliki vasi 23 p. Leskovec pri Krškem. Gostilničarji se vlijudno vabijo, da se oglaso osebno ali pismeno. 1434 1

Učenca poštenih staršev, starost 14-15 let moškega in lepega vedenja, sprejme takoj **Peter Hrovat mesar na Javorniku Gorensko**. 1435 3-1

Sprejme se zanesljiva moška oseba kot

hlapec

za vsako delo. Imeti mora daljša dobra spričevala ter biti vojaščine prost. 1433 1

Pismene ponudbe pod naslovom »Delo 221« postrestante Ljubljana.

Tovarna za stole
Franceta Šolgeljina

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2805 26-13 sastonj in franko.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 4. julija 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj, 15. junij	84	63	36	59	80
Gradec, 1. junij	27	55	1	12	28
Trst, 22. junij	8	74	40	39	64
Linc, 22. junij	21	9	62	15	53

*Naj lažje najhen sem močic!
 Pa sem lepo debelih lic.
 In ta sem le zato dobil.
 Ker sem Kathreinjevo kavo pil.*

Pristna samo v lavirnih zavojih z imenom **Kathrein**.

Nihče naj bi ne pil močno razburjajoče zrnaté kave nemešane!

Kathreinjeva Kneippova sladna kava

sama se je obnesla za najokusnejšo primes, ki lahko prebavna, redilna in krvotvorna speši zdravje.

Otroke bi bilo samo le navajati **Kathreinjeve kave.**

„Kunard Line“ Trans-New-York je pripravljena, najcenejša in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, ker led ni dolgotrajne mučne vešnje po raznih težavah, nobenega preosredovanja ne prenehanja in sploh nobenih postankov stroškov naj potje. Parniki so prostorni, varni, sradni in snadnji; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pajsalna daje in karte prodaja glavni zastopnik 2004 60

Andrej Odisek, Ljubljana, Slomškove ulice 25, poleg cerkve Srca Jeznovega.

FRANC JOZEFOVA g r e n k o v o d a .

Ženitbena ponudba. Mladenič star 31 let s premoženjem nad 4000 K v gotovini, se radi pomanjkanja znanja želi tem potom seznaniti z dekletom ali mlado vdovo, ki bi imela hišo in večje ali manjše posestvo. Le resne ponudbe, če le mogoče s sliko, naj se pošljejo do 24. julija upravn. »Domoljuba« z napisom »Ponudba 1428«. 1428 3-1

Lipovo ovetje, suhe gobe, kuminovo seme itd. kupuje

B. SEVAR, špacerijska trgovina v Ljubljani, Sv. Jakoba trg. 1418

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnoia,
 Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se pripravijo prečastiti duhovščini in p. n. slavni občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo, stavbenih del, napravo okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namitje gostin in za sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Narisi, ceniki in proračuni na zahtevo zastojni, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpolago. 1904 52-46

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traje dal 6 dni izvirna prilika za potovanje in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

Amerika 24.000 ton (poraj le enkrat večji)
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton (kajkar do sedaj velik parnik z 8-12000 tonam)

Pajsalna daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
 Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Učenca 1304 3-3

za mizarako obrt sprejme takoj **Andrej Kregar,** mizaraki mojster v **St Vidu** nad Ljubljano.

180.000 metrov ostankov se odda

80.000 m posteljnine in oksford ostankov I. kakovosti pristne barve, zajamčeno brez napake, lepi vzorci, se oddajo 20 kr. m.
 60.000 m višnjeve tkanine-ostanki, zajamčeno pristno perilno, se oddajo m. po 20 kr.
 40.000 m bele obeljene tkanine ostanki, I. kakovosti primerno za posteljno in telesno perilo, brez napake, 1 m po 20 kr.
 Odda se najmanj 40-45 m, tudi lahko sortirano, po povzetju. Pri večjem naročilu 5% popusta. Ostanki so dolgi 8-18 m.
S. Stein, tkalnica Nachod, Češko.

Spretna gospodinja

za mlekarski in za posel s presnim maslom, slovensčine in nemščine popolnoma zmožna okoli 35-40 let stara, zdrava, zanesljiva, se išče za trajno mesto. 1327 3-2
 Ponudbe pod »M. K.« na upravn. Domoljuba.

Pozivi

Izgubil se je 65. let stari **Tomaž Grad** iz Dolškega pri Ljubljani. Postave je majhne in grbaste. Slikih las, po brazu poraščen, nos velik. Kdor bi kaj izvedel o imenovanem možu, naj blagovoli sporočiti to upravnštvu »Domoljuba« 1377 1

Oddajalnica

družbe sv. Petra Klaverja za afriške misijone

se je otvorila v Ljubljani, **Frančiškanske ulice 8,** I. nadstropje, prva vrata na desno. Tu se sprejemajo naročbe na misijonski list »**Odmev iz Afrike**«, ter milodari v denarju in drugih predmetih za afriške misijone. Tu si je možno ogledati vlezanimive predmete iz Afrike: malike, orožja, zamorska ročna dela in drugo. Prostor je odprt vse nedelje in četrke od 2-5 ure popoldne. Istotam se lahko dobi vse, kar je založila misijonska družbena tiskarna v Maria Sorg pri Solnogradu (Avstrija); n. pr. knjige, slike, afriške razglednice in slično. 1305 3-3

Postavbo završevano.

Vsako ponarejanje kaznivo.
Edino pristen ja 85 24

Thierry-jev balzam

s zeleno znamko „redovnica“.
Cena 13 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika špeciialna steklenica s patent. zamažkom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem le tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 3 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se nasilavljajo na:

Alleinrichter Balsam Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.
Thierry je Pregradi Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah.

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neshljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Smetetka
v Ljubljani Koroševske ulice 26.
Skočkovrstna Pojasnila daje se brezplačno.*

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalec ga primeša krmí vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavih in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. 187 26 11

Tovarniška zaloga: lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Za nagluhe.

je A. Plobner-jev novozboljšani slušni bobnič potreben. (D. R. G. M. 269 339; patenti v inozemlju prijavljeni.) Z velikim uspehom se rabi pri šumenju v ušesih, nervoznem bolenju ušes itd. Če bolnik ni popolno gluha, more deloma zopet dobiti sluh. Nosi se v ušesu in je skoro nevidljiv. Tisoči v rabi. Mnogo zahval od gospode in priporočil zdravnikov. Pošilja se proti poslanemu denarju ali povzetju. Cena komadu 10 K, 2 komada 18 K. Prospekti z zahvalami zastoj pri 1300 3-3
C. Pochlmann - u Königinstr. 4, München W. 44. — Bobniči prav dobro delujejo. Sluh se je zdato zboljšal in moje uho, ki je bilo 20 let skoro popolno gluha, je zdaj mnogo boljše; bobnič priporočam tudi drugim.
Riga Sch. Sch.

radi svojega izbornega higijeniškega in kosmetiškega učinka **je ne doseže nobeno drugo milo.** Napravlja kožo čisto, nežno in prožno, lepo polt, krepi kite in učinkuje razkuževalno. Neobhodno potrebno za vsako toaletno mizo in vsako otročjo sobo 971 III
Cena komadu 70 v., 3 kosl v elegantnem kartonu K 2. Dobi se povsod, kjer ne, naj se obrne na
Brazay, Dunaj III/2, Löwengasse 2 a.

Hlapec za prevažanje sodavode se išče proti dobri plači. Znati mora pisati in brati. Ponudbe na naslov: **Ludovik Ševar, Rakek.** 1302 3-2

Vsem, ki se čutiljo utrujene in bedne,
ali so nervozni in brez eneržije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrdilo nad 5000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franko in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. 1215 6-2

Skozi 14 let preizkušeno
klajno vapno
dobite najceneje pri
Mihael Barthel & Co. Dunaj X/3.
Siccardsburg. 44. — Opis in cenik zastoj 218 6-6

Gostilna na prodaj. dobro idoča, na državnih cesti, par ur od Beljaka in pol ure od železnične postaje, ki ima polje, vrt in travnik za 2 kravi in tudi nekaj gozda. Hiša je v dobrem stanu in zraven je tudi prodaja tobaka. Kupna cena 7000 kron. — Več se izve pri lastniku **ALBINU HERMAN** v HOVČAH, pošta Podravlje, Koroško. 1427 3-1

Utenca sprejme takoj v krojaško obrt pod ugodnimi pogoji. **A. Štefančič, Hrastnik,** Štajersko. 1419 3-1

Prisnomo najboljšje oijnate barve.

Cenik zastoj in franko.

Adolf Hauptmann
v Ljubljani
tovarna oijnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.
Najnižje cene. Najnižje cene.

Schichtovo milo
Pristno le z imenom „SCHICHT“.

Prihrani denar, čas in delo.

ne škoduje perilu

Prihrani trud in delo, keristi tedaj tudi zdravje.

K pranju idem kot na ples Moči potreba ni zares; Schicht-ovo ker rabim milo Nimam sitnosti obilo.

Vijadno se priporoča
trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana, Stari trg št. 10.

Velika zaloga. — Solidno blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-89

Vino

mnogovrstno istrsko, vipavsko, bizeljsko in dolensko prodaja zajamčeno pristno trvdka

Hammerlitz & Hladnik v Logatcu

po primerno nizkih cenah ter na željo naročnikov dopošilja brezplačno vzorce s cenami.

1316 1-2

Najboljše domače krepčilo za želodec

(katero tudi gospodje zdravniki radi vživajo) je

rastlinski liker „FLORIAN“

od rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Dobl se pri vseh boljših trgovcih.

Varujte se, da ne boste prevarjeni s kakim drugim, slabim izdelkom!

Pristno je samo blago pod imenom **„FLORIAN“ iz Ljubljane.**

2537

Pozor, kmetice in dekleta
V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, postčilo se mi je, iznajti najboljšje sredstvo za rast las, to je **Kapilor št. II.** isti deluje, da postanejo lasje gosti dolgi in odstranjuje prhljaj (luskinje) na glavi. Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Jurišič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem.
b 273 0-8

Prstna slavonska slivovka

naravna in zdrava pijača se oddaja na dom od enega litra naprej po 70 krajercjev (pri večjem odjemu posebna cena) v trgovini **Ivana Levsteka v So-dražici.** 131: 3-3

„ČAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5K na leto. Naročnino prejema upravništvo v Ljubljani.

Ne kupite nobene ure

dokler niste prejeli mojega velikoga cenika:

gl. 1-50 gl. 3-50

silni. Rokopti ur.	gl.	1-60
zrebrne	2-	2-
s dvojn. pokrovom s 3 zreb.	4-	4-
plenk. j. klane ure	5-	5-
prave Rokopti-palenti. prave „Omaga“	7-50	7-50
zreb. sklopne veriflor	1-	1-
14karatne zlate ure	8-50	8-50
14karatne zlate verif.	10-	10-
14karatni zlati pretani stenske ure 70 cm	3-50	3-50
s bitjem liki zvonu	5-	5-
s gošbe	6-	6-
s kuharice	7-50	7-50
tehnične ure	7-20	7-20
badilke	1-90	1-90
ponesilav tad.	1-60	1-60
dvonim zvoncem	1-90	1-90
badilke s bitjem in zvoncem liki zvonu	2-50	2-50
- Triletna plemeno jamstvo, za s-primerno donar usnaj. Razpošilja s po povzetju.

Maks Böhnel

urar, zapriješeni sodni cenilec
Duna, VI., Margarethenstr. 27 (v lastni hiši)
Zahtevajte moj cenik s 2000 slikami zastoj in poštnina prosto.

Najboljše švicarske ure, zlatina in srebrnina se dobe po najnižjih cenah pri sloveči domači tvrdki 357 26-18

H. Suttner, urar

Ljubljana, Glavni trg, nasproti rotovža.

Prosim zahtevajte nov velik cenik, kateri je ravno izšel in se pošilja zastoj in pošt. prosto

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoržnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposlatev vzorcev pri **veliki trgovini bratje Lechner v Gradcu, železna hiša.** To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejšje blago za damske obleke črno in barvano perilno blago, posteljino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potreščine le od tam, ker so se preprčali, da ima ta strogo realna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev.
1311 12-3

F. M. Netschek, Ljubljana

o. kr. dvorni dobavitelj

„Pri veliki tovarni“

Resljeva cesta št. 3, Sv. Petra cesta št. 37

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo velikansko zalogo **na-rejenih oblek** zagospode, dame dečke, deklice in otroke.

Cene nizke! Solidna postrežba.

Velespoštovanjem 873 6

A. Lukić, poslovodkinja.

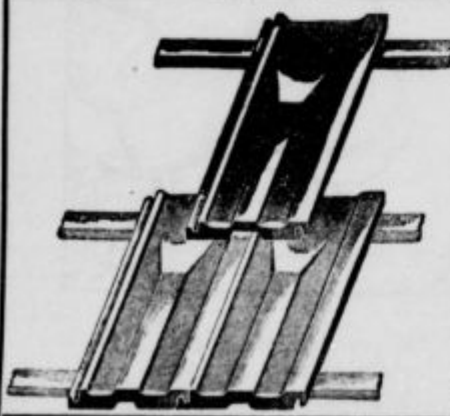
Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja. 2444 20-11

Delovanje izvrstno, vspeh siguren. Cena je za 12 steklenic (i dvanajstoriga) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 65. (Slavonija).

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga peši, —udijo vsako poljubno množino patent

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzzegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žnani, b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji. — Vzorec in prospekte pošljemo na željo brezplačno

Takošnija in najzanesljivejša postrežba. 854 10
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

